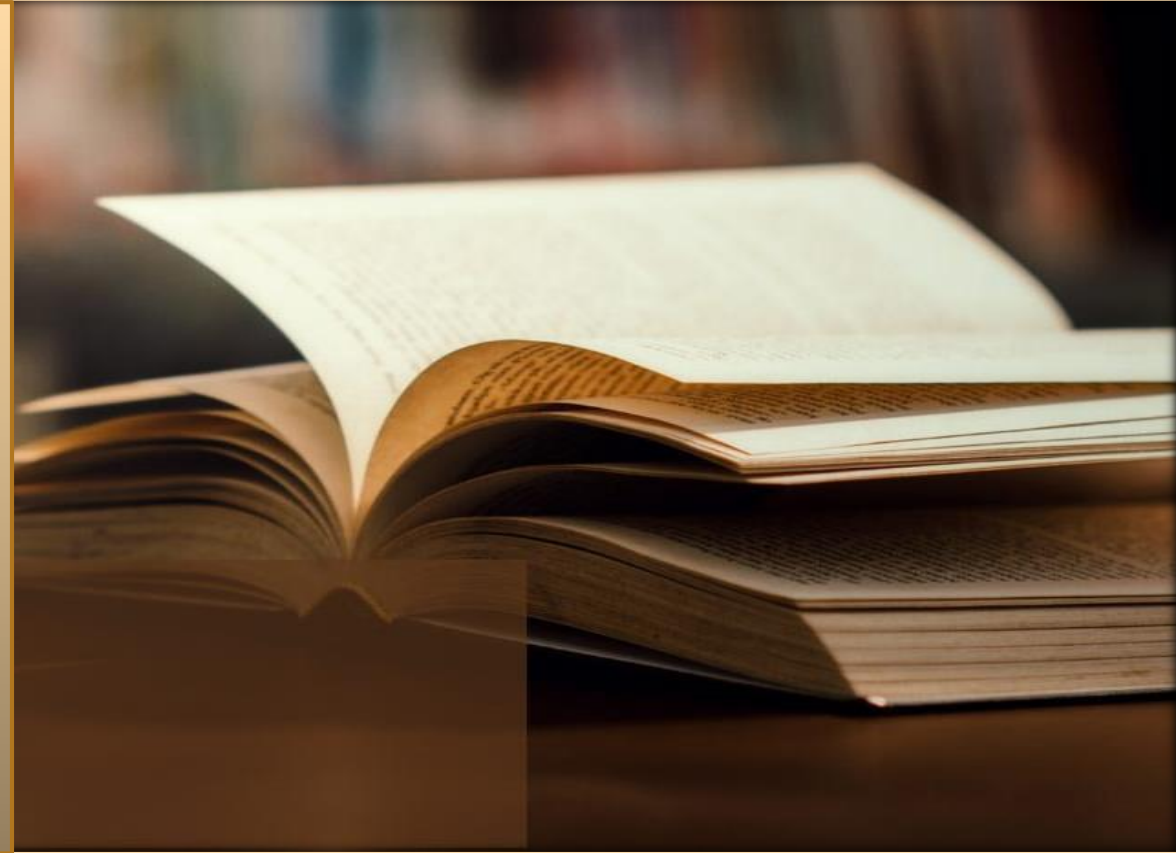

ДО 165-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

**Алхімія перекладу:
видатні українські перекладачі
І. Я. Франко**

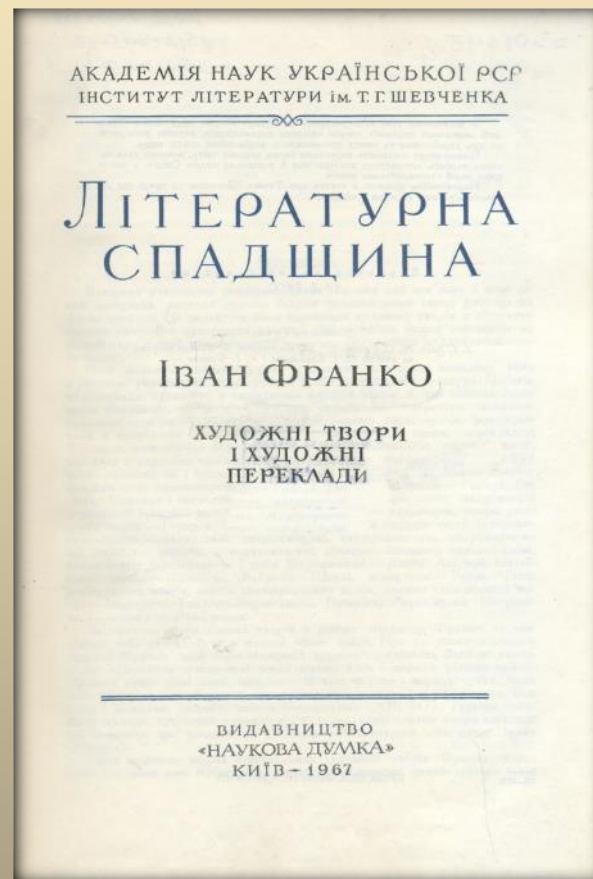
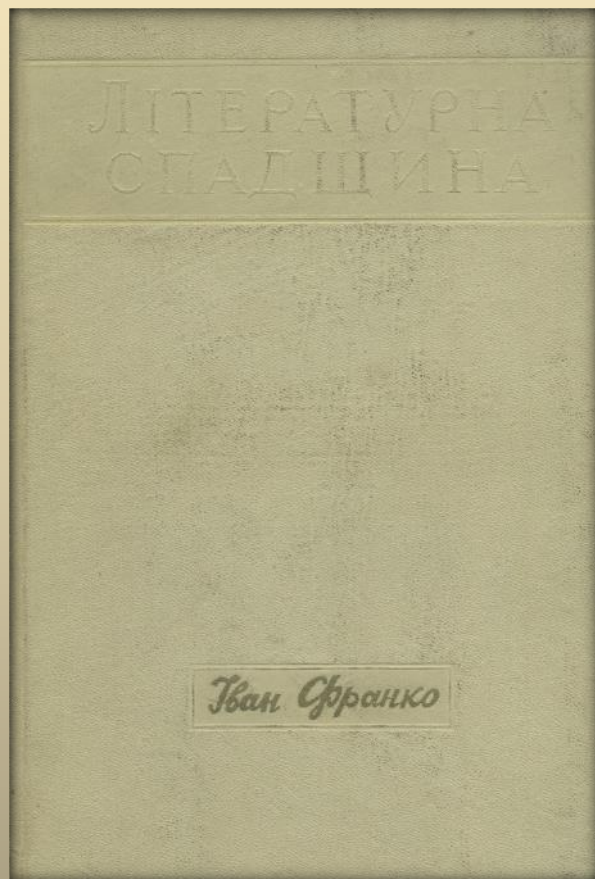

Іван Якович Франко (1856-1916)

Велику роль у розвитку української літератури та в цілому української національної культури відіграє титанічна праця Івана Франка як перекладача і популяризатора творів світової літератури.

Перекладати Франко почав під час навчання у старших класах гімназії і не залишав цю справу аж до останніх днів свого життя. Він знав 14 мов: польську, німецьку, грецьку, латинську, старослов'янську, чеську, російську, французьку, англійську, болгарську, угорську, італійську, ідиш.

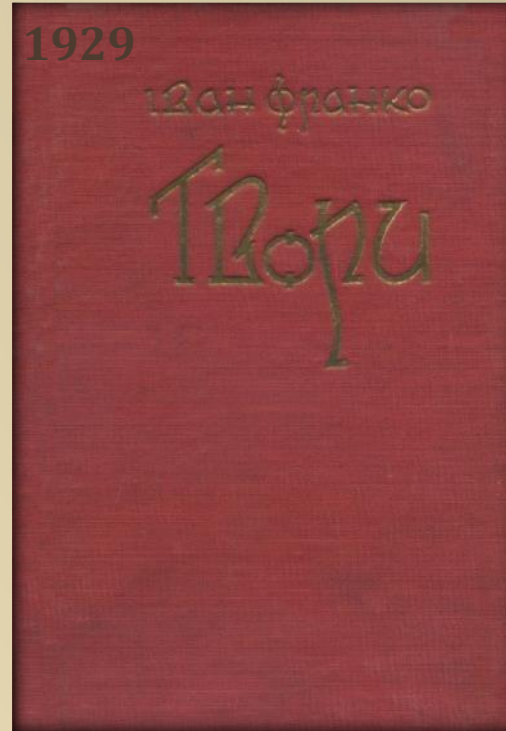

В 301645/2, 3, 4

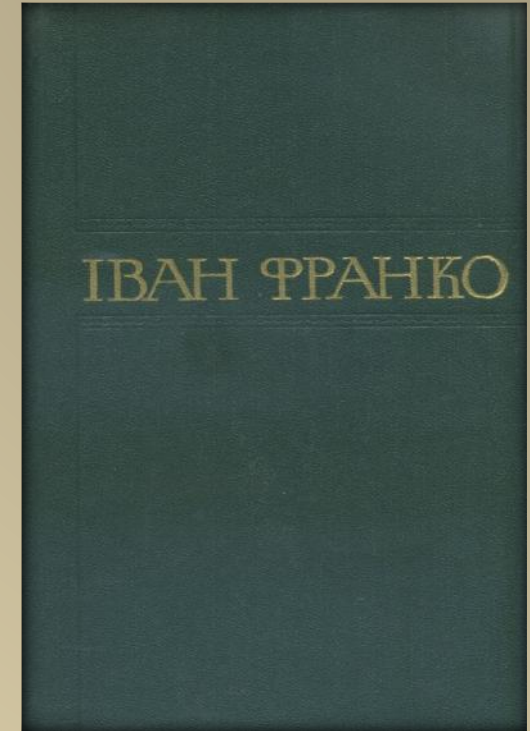
Франкові переклади — це період від III–II тис. до н. е. — аж до початку XX ст. Письменник переклав українською мовою твори близько 200 авторів із 14 мов та 37 національних літератур. Інтереси письменника охоплюють грецьку і римську літератури, біблійні легенди і санскритський епос, пісні і балади народів світу, староруську епіку і вавілонські гімни, середньовічний західноєвропейський фольклор, творчість Кальдерона і Шекспіра, Лессінга і Шулера, Гете і Гейне, Шеллі і Байрона, австрійських новелістів тощо.

Аи 5108/24,26

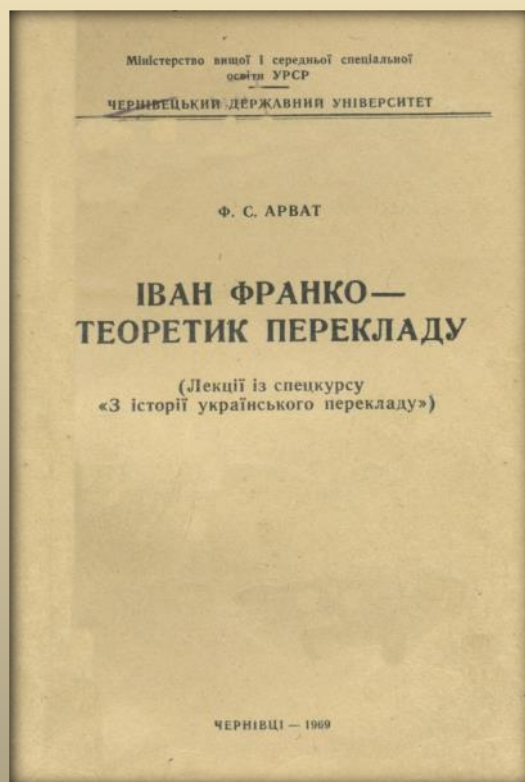

Кротеви́ч 529 т.27
Кротеви́ч 530 т.28
Кротеви́ч 531 т.29 ч.1,2

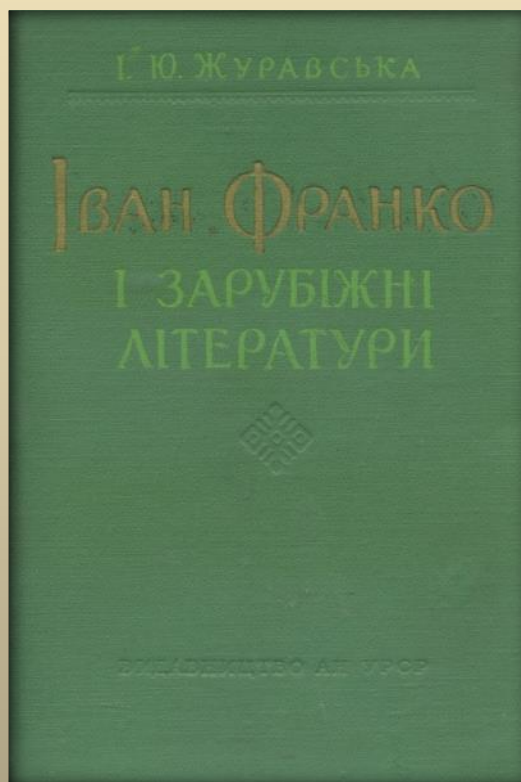

В 326920/8,13,25,51,52

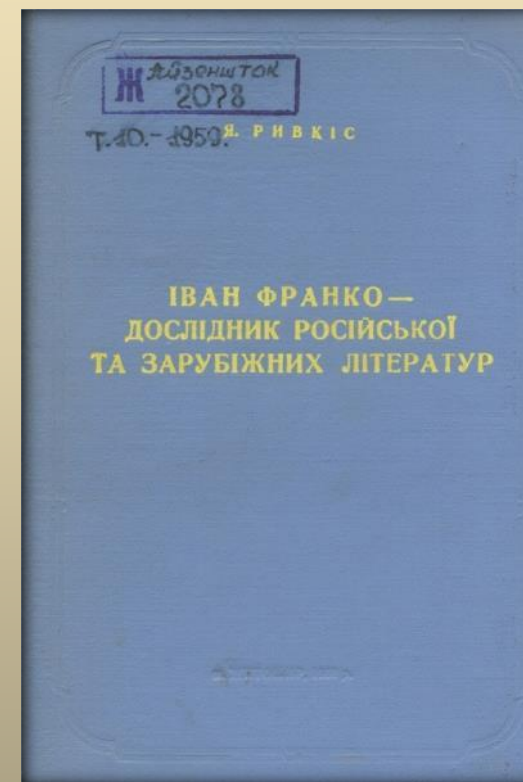
І. Франко стверджував, що «передача чужомовної поезії, поезії різних віків і народів рідною мовою, збагачує душу цілої нації, присвоюючи їй такі форми і вирази чуття, яких вона не мала досі, будуючи золотий міст розуміння і спочування між нами і далекими людьми, давніми поколіннями».

Ва 91632

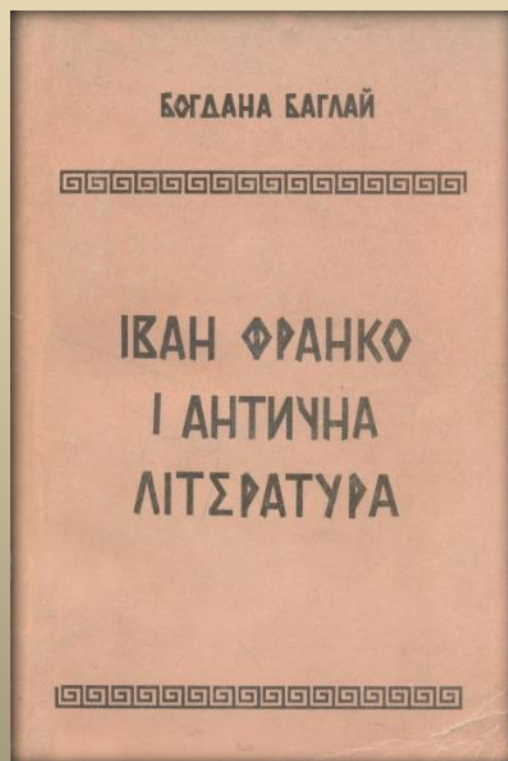

Білодід 405

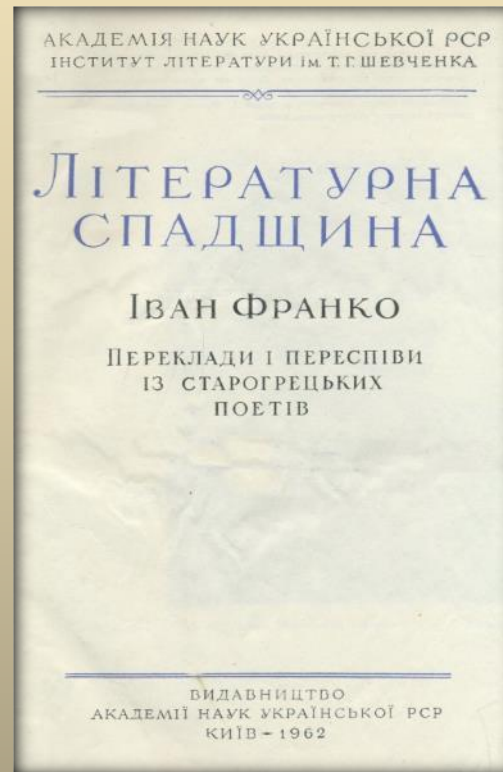
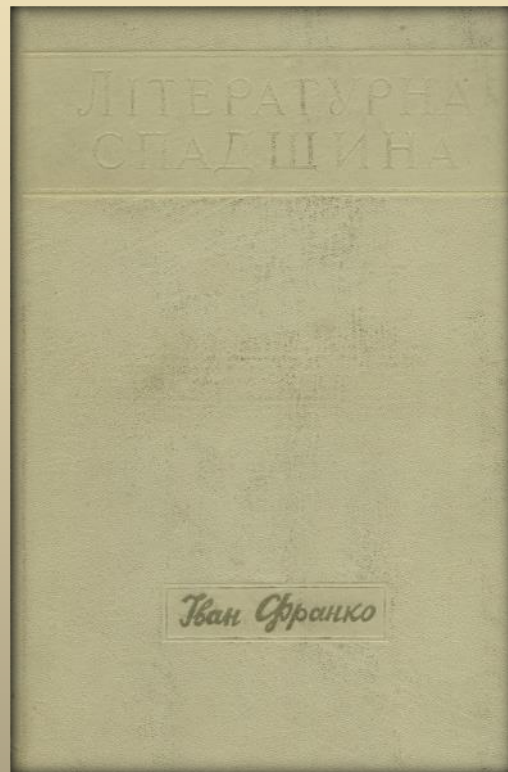

Айзеншток 2078/т.10

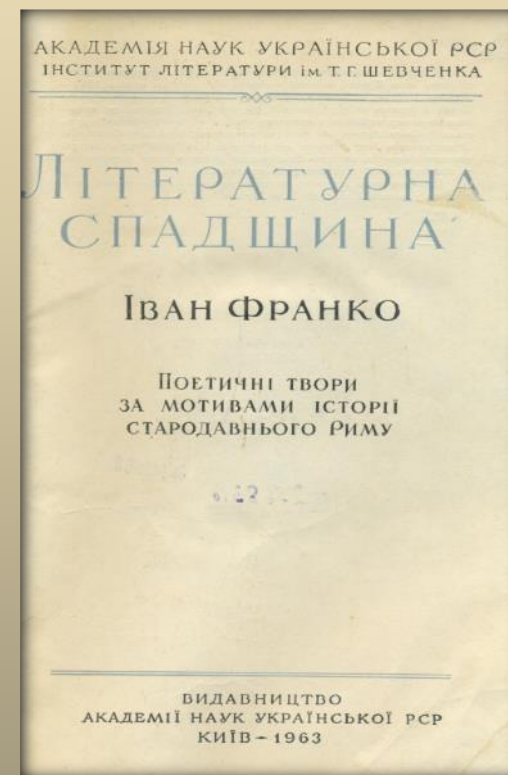
Серед перекладів Франка дуже велике місце належить перекладам з античних літератур. Він вважав, що антична поезія є скарбницею світової культури, і намагався збагатити нею українську культуру.

Ва 581678

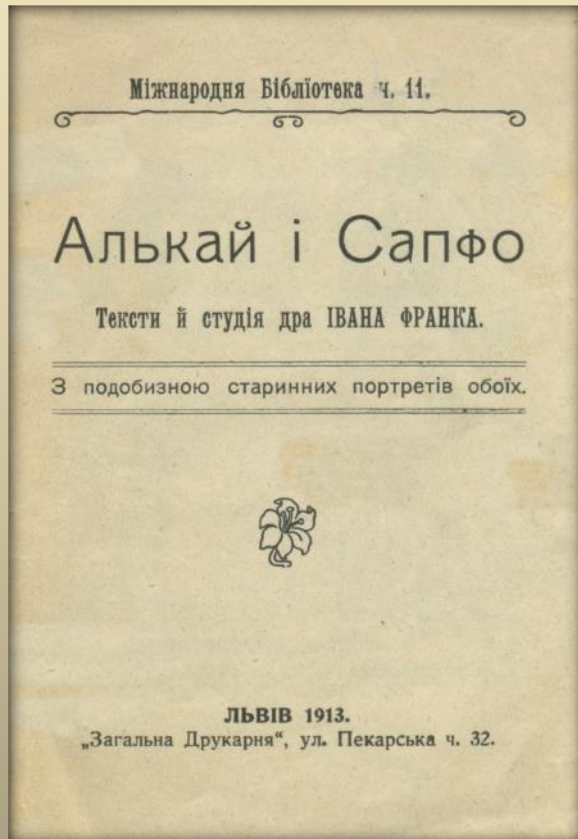

В 301645/2

В 301645/3

Переклади Франка з грецької в більшості своїй точно передають як зміст, так і поетичні особливості оригіналу, мають ґрунтовні коментарі. Переклади з Сапфо і Алкея вийшли окремою книжкою. Це – дослідження творчості двох стародавніх поетів з перекладами їх поезій.

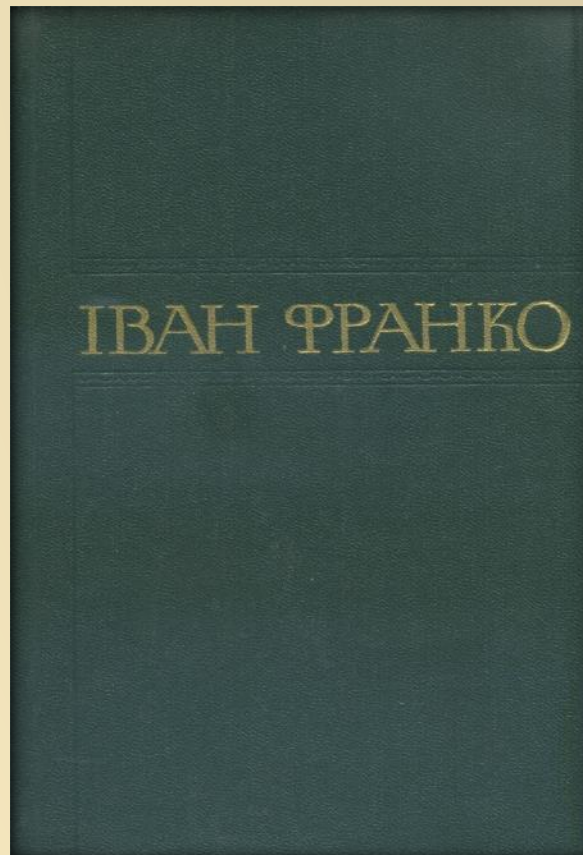

Ао 17104

Айзеншток 9635

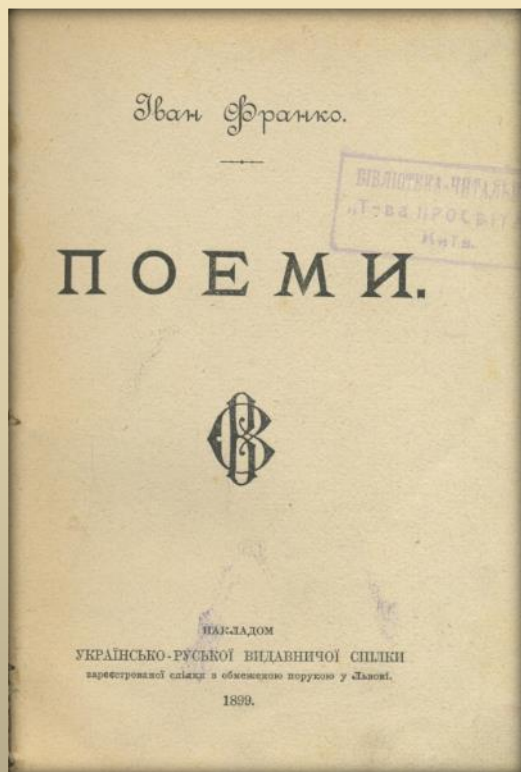
Багато уваги приділив Франко перекладам з гомерівських поем "Іліади" та "Одіссеї".

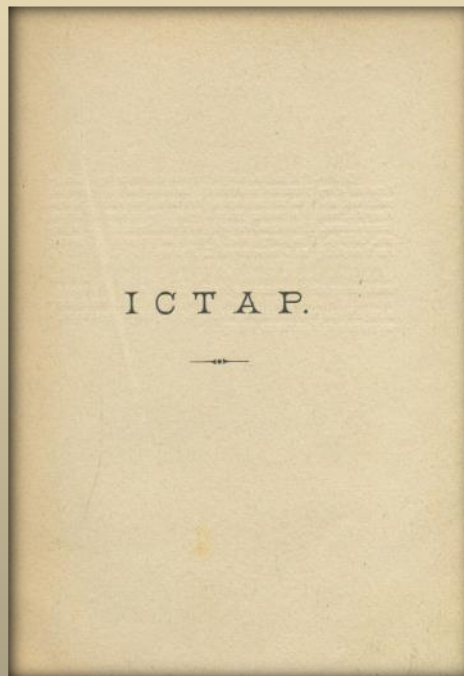
Докори	175	XXI. Третій гімн до Аполлона	266
Терпи!	176	XXII. Гімн до Посейдона	267
Тайна («Не слухай, пробі, слів докору!»)	176	XXIII. Гімн до Зевеса	267
Розлука («Відколи розстався я з тобою...»)	176	XXIV. Гімн до Гестії	267
Мандрівник («Я виїхав, але моя надія...»)	177	XXV. Гімн до Музи і до Аполлона	267
Еввіва!	177	XXVI. Другий гімн до Діоніса	268
Мандрівник («В далекий світ пішов я з дому...»)	178	XXVII. Другий гімн до Артеміді	268
Конюград	178	XXVIII. Другий гімн до Афін	269
Стріча («По довгій нехоті й ненависті гіркій...»)	178	XXIX. Гімн до Гестії й Гермеса	270
Держава	179	XXX. Гімн до Гайї, матері всіх	270
Вона («Чорний туш, що на нігтях її наляга...»)	179	XXXI. Гімн до Гелії	271
Відпір	179	XXXII. Гімн до Селеви	271
Любовний бій	180	XXXIII. Другий гімн до Діоскурів (Зевесових синів)	272
«Попри запалую могилу...»	180	XXXIV. Уривок третього гімну до Діоніса	273
«Який же гарний той пісаниць...»	181		
ДАВНЬОГРЕЦЬКА ПОЕЗИЯ			
ГОМЕРОВА ОДИССЕЯ			
<i>Спіла перший</i>	185	з ГОМЕРОВИ ЕПІГРАМИ	
ГОМЕРІВСЬКІ ГІМНИ			
I. До Делійського Аполлона	202	I. До горожан міста Кіми	274
II. До Аполлона Піфійського	207	II. На поворот до Кіми	274
III. Гімн до Гермеса	216	III. На могилі Міласа	274
IV. Гімн до Афродіти	233	IV. До горожан Кіми про свою сліпоту	274
V. Гімн до Деметри	242	V. До Тесторенка	275
VI. Другий гімн до Афродіти	257	VI. До Посейдона	275
VII. Діоніс і розбійники	258	VII. До міста Ерітреї	275
VIII. Гімн до Ареса	260	VIII. До моряків	276
IX. Гімн до Артеміді	260	IX. До тих самих	276
X. Третій гімн до Афродіти	261	X. До Плії	276
XI. Гімн до Афін	261	XI. До Главка, пастуха кіз	276
XII. Гімн до Геря	261	XII. До жриці на Самосі	276
XIII. Уривок другого гімну до Деметри	263	XIII. На дім фраторія	277
XIV. Гімн до матері богів	263	XIV. До гончарів	277
XV. Гімн до Геракла, Львиного серця	263	XV. На дім багатого чоловіка	278
XVI. Гімн до Асклепія	264	XVI. До рибаків	278
XVII. Гімн до Зевесових синів	264		
XVIII. Другий гімн до Гермеса	264	III. ВІПНА ЖАБ ІЗ МИШАМИ	
XIX. Гімн до Пана	265	ГЕСІОД І ЙОГО ТВОРИ	
XX. Гімн до Гефайста	266	<i>«Уривок з поеми «Еоай»»</i>	
		<i>Теогонія (Походження богів)</i>	
		<i>Щит Геракла</i>	
		<i>Діла й дні</i>	

В 326920/8

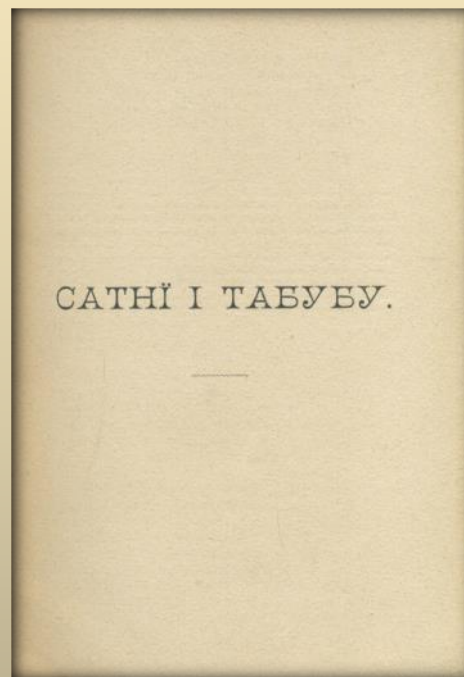
Протягом 1874—1915 р. письменник здійснив переклади та переспіви з ассіро-вавилонської, давньоіндійської, давньоарабської та давньоєгипетської літератури.

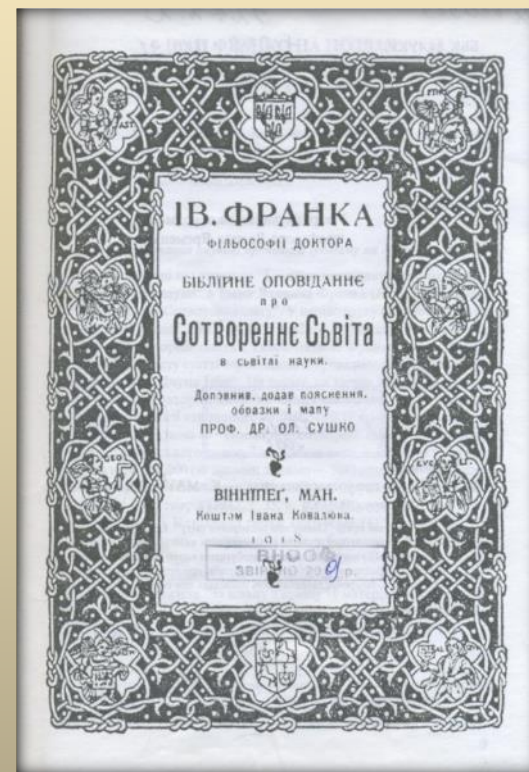
Во 22769

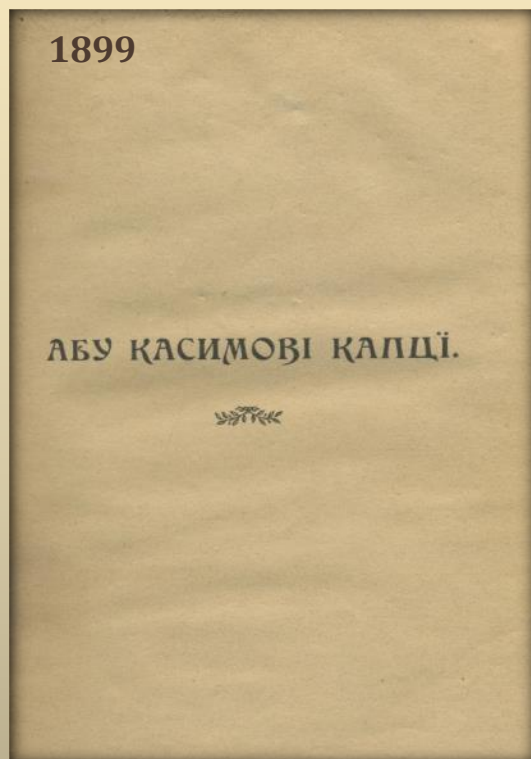
(уришок із «старовавилонської космогонічної епопеї»)

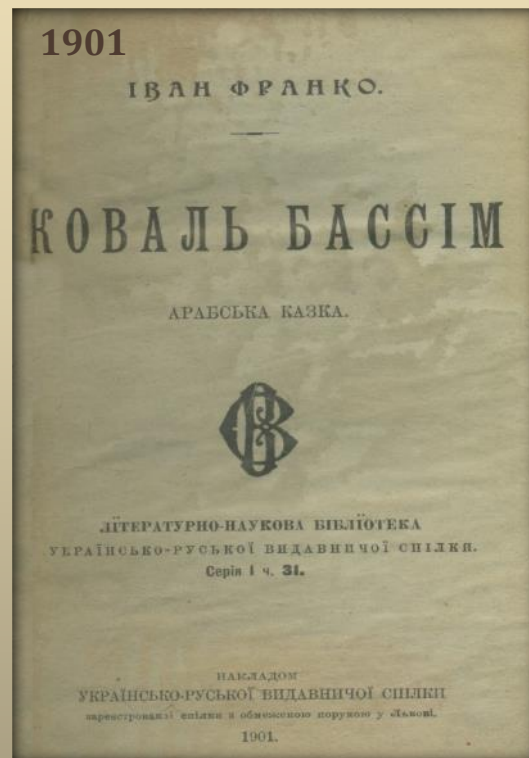
(епізод із єгипетського оповідання про царевича Сатні-Хамоїса)

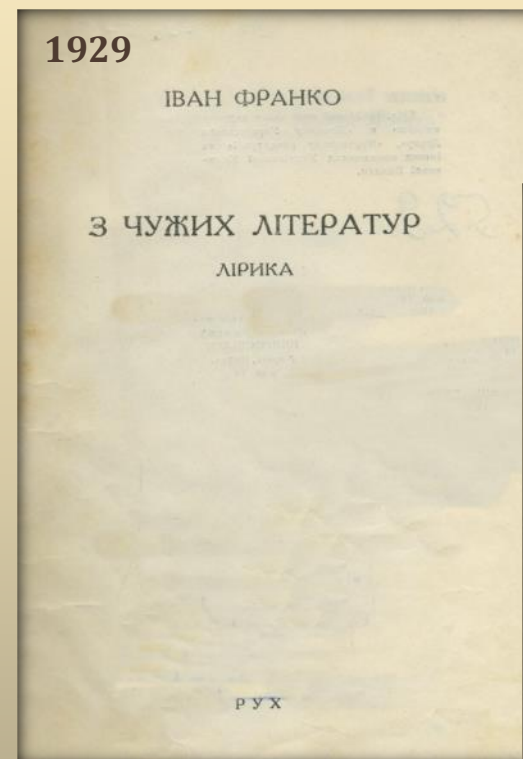
Ва 640529 (включено переклад давньовавилонської поеми про створення світу Інума Іліш)

Аи 16240/106
(з арабських казок)

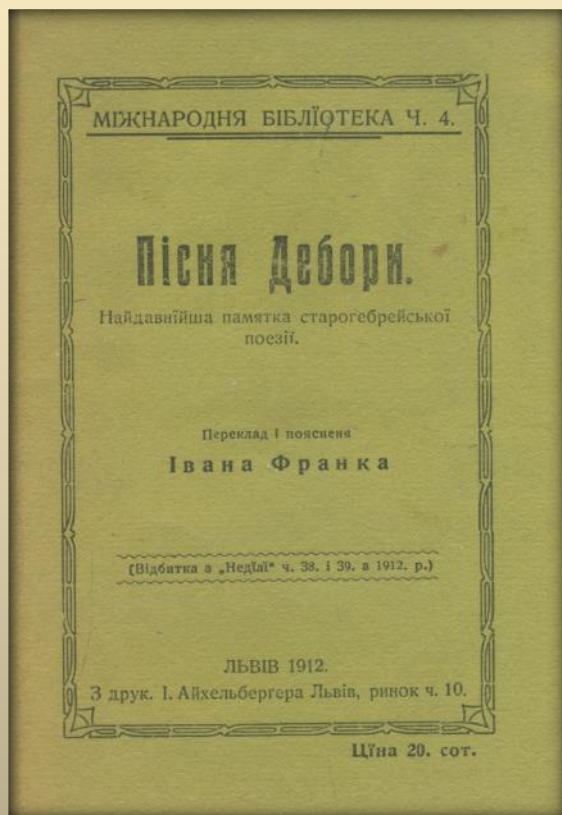

Аи 2093/31

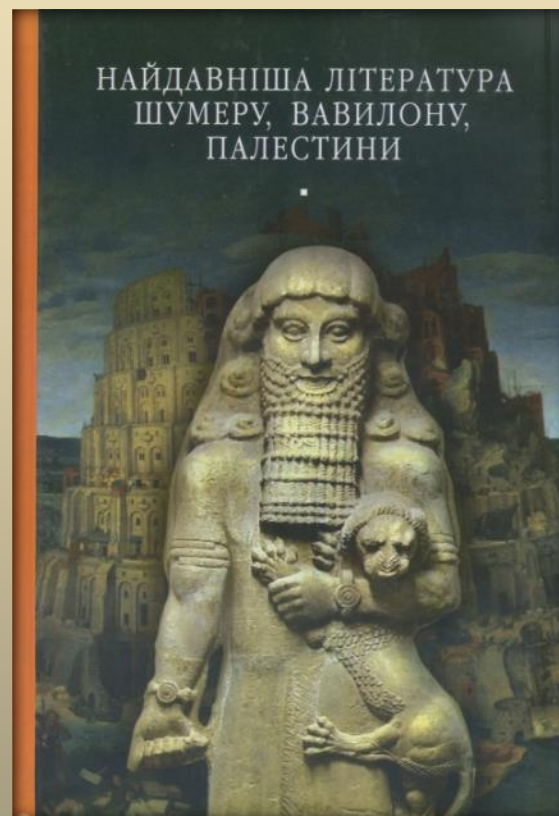

Кротевиц 529 т.27

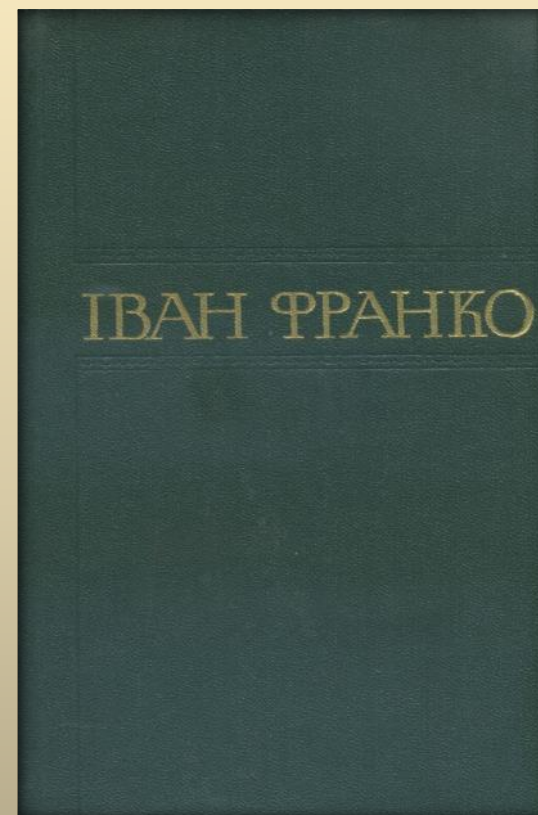
З М І С Т	
	Стор.
Передмова — Ів. Франка	
З буддійської книги „Сутта-Ніпата“:	
I. Мара і Будда	9
II. Багач і мудрець	9
Старо-арабські поезії:	
A. I. Фаталізм	13
II. Краса дівчини	14
III. Вродини героя	15
IV. П'яна	16
V. Чорні очі	16
VI. Ії листок	17
VII. Розлука	17
VIII. Пелюнець (газель)	18
IX. Його освідчини	18
X. Ії відмова	18
XI. Його репліка	19
B. I. Судьба	20
II. Щирі слова	20
III. Білість	21
IV. Бездольний	21
V. Серенада	22
VI. Ії припання	22
VII. Похвала голяря	23
VIII. Carpe diem	23
IX. Amoroso	24
X. Старість не радість	25
XI. Похвала щедрості	25
XII. Будь щедрим	26
XIII. Горе нашому часові	26
XIV. Зажди хвилину	26
Пісні Саффіні:	
I. Афродіто	27
II. Товарищі на прощання	38

Попов 9970

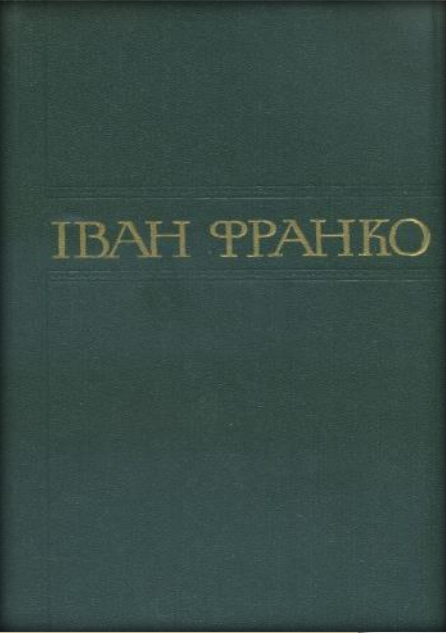
Ва 807113

ЗМІСТ	
ВАВИЛОНСЬКІ ГІМНИ Й МОЛИТВИ	
Вступ	7
I. Сумерійці й семіти	8
II. Написи вавілонських царів	12
III. Молитви й заклинання	24
IV. Покаянні молитви	52
ІНДІЙСЬКІ ЛЕГЕНДИ	
(ІЗ «МАХАБХАРАТИ»)	
Ману і потопа світу	69
Сунд і Упасунд	73
Сакунтала	80
Смерть Гідімба	91
(ІЗ «МАРКАНДЕЙ-ПУРАНИ»)	
Цар Випацит у печі	100
(ІЗ БУДДІЙСЬКОЇ КНИГИ «СУТТА-НІПАТА»)	
Мара і Будда	107
Багач і Мудрець	108
СТАРОАРАБСЬКІ ПОЕЗІЇ	
Вона («Засяла в пітьмі, й день настав...»)	113
Життєві правила («Скажи журливого: «Не бісь!»)	113
Життєві правила («Удержися від нагани...»)	113
Жінка-покуса	114
Життєві правила («Коли поринаєш у пітьму нічну...»)	114
Доля («О доле нещасна, досить вже гнестись!»)	114
Нездарі	115
631	

В 326920/8

Одним із древньоіндійських творів, над якими працював Іван Якович, була «Рігведа» – велике зібрання релігійних текстів, що є одним із найдавніших зразків релігійної поезії у світовій літературі.

1916

столівники. 298

не близько весна...». 300

«W Italii w środku miasta...». 301

тру італійської війни («I we Włoszech i w Doberdo...») 302

птом з добра дива...» 302

ДОДАТКИ

РАННІ ВІРШІ І. ФРАНКА

сь зими 305

сь святого Вечера 307

nie o przybyciu Eneasza do Italii 309

jest tylko podróżą. 315

aspera ad astra». 317

іймись із могили, духу праведного сина...» 319

ка старини 320

жк 322

ороги («Дві дороги до заслуги нам...») 326

ТВОРИ ІНШИХ АВТОРІВ, ДООПРАЦЬОВАНІ І. ФРАНКОМ

иростеш! 327

а любов 328

ись і нині 328

ПЕРЕКЛАДИ

З ДАВНЬОІНДІЙСЬКОГО ЕПОСУ

[Уривки з Рігведи й Аттарваведи] 333

ПОЕТИЧНІ ПЕРЕСПІВИ БІБЛІЇ

Пісня Дебори. Найдавніша пам'ятка старогребейської поезії. 340

Пророцтво Ісайї 355

Пророка Ісайї глава 53 368

Йойль, глава II 369

ІЗ ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ ТА ВІЗАНТІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУР

САПФО

Киприді («Прибуди, Кипридо люба...») 371

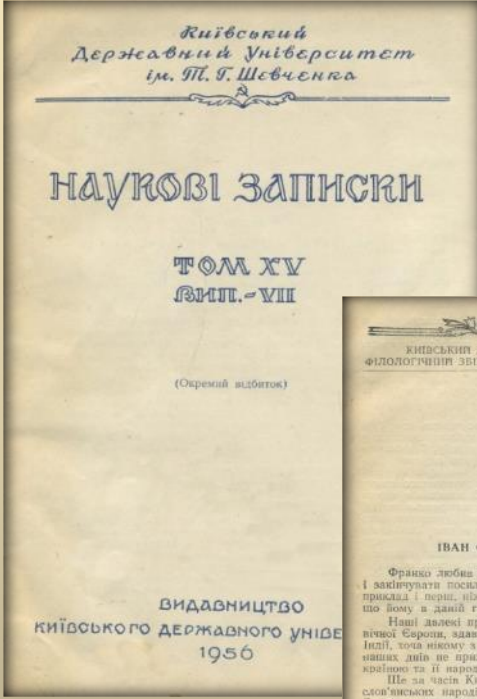
«Люблю я пишноту...» 371

«Коли помреш...» 371

«Як буря по горах бушує...» 372

1032

В 326920/52

Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка

наукові записки

ТОМ XV
Вип. VII

(Окремий видіток)

КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ЗБІРНИК № 9, 1956 — ФІЛОЛОГІЧНИЙ СБОРНИК № 9, 1956

О. І. ВІЛЦЬКИЙ

ІВАН ФРАНКО І ІНДІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Франко любив починати розгляд якоїсь теми з предсторії питання і закінчувати дослідженням на зв'язки її з сучасністю. Наслідуючи його приклад і перш, ніж говорити про Франка, краще побачити погляд на те, що йому в даній галузі передувало.

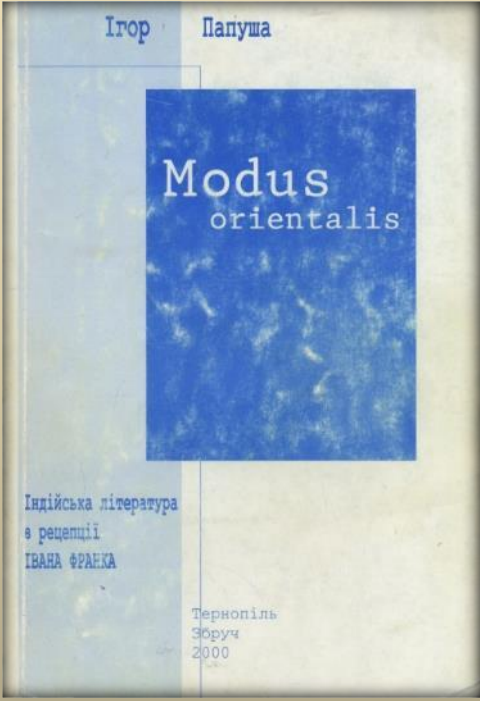
Наші далекі предки, як і люди Московської Русі і всієї середньовічної Європи, задивляючись в своїх мріях образ дальної, невідомої Індії, тоді нікому з українців, подібно Афанасію Нікітину, майже аж до наших днів не приходилося наочно зустрітись з реальним, некамовим країною та її народом, який став тепер нам дружньо близьким.

Ще за часів Київської Русі, співаючи колиски триох братніх східно-слов'янських народів, було відомо про Індію з перекладів літератури. Серед пам'яток перекладного письменства візантійського походження рано дістала поширення і відомість, особливо своїми ілюстраціями, «Християнська топографія» єврея, а згодом монаха Козьми (VI ст.), без достатньої підстави прозваного Індикополоном, Індикопластом — плагіатором в Індію. Козьма передавав у своїй книзі ті дечимдарні розповіді про Індію і Тейрордан — Цейлон, про дивовижні творини — єдинорога та водяного коня, про рослини, які нібито там зустрічаються. І хоч сам він багато мандрував, але в Індії йому побувати не довелося. Проте, розповіді його зацікавили: єдиного, наприклад, звалив стаке місце в народному образотворчому мистецтві — зрештою, не тільки завдяки розповідям Козьми.

Ще в Київській Русі була перекладена повість про життя і поєнні походи царя Олександра Македонського, що в українській літературі ніколи не перекладалися і перекладалися з другої половини XVI сторіччя. Походив Олександр в Індію відомо в ній велике місце. Крім різних чудес природи, знам'ятовувалися зустрічі царя Олександра з індійськими аскетами-брахманами, гімносфістами, в яких «умисне жадна пах не пахуче, (сон) не спачить, а ли се падить (не спарить)», в якого хотят, не муючи мст; в аскетів (пенерях) и складах при горах мешкають». Бесіда з ними примусила запововника особливо ясно відчувати марність своїх прагнень до світової могутності і слави.

Згадав про цих брахманів повинні в народній уяві, тим більш.

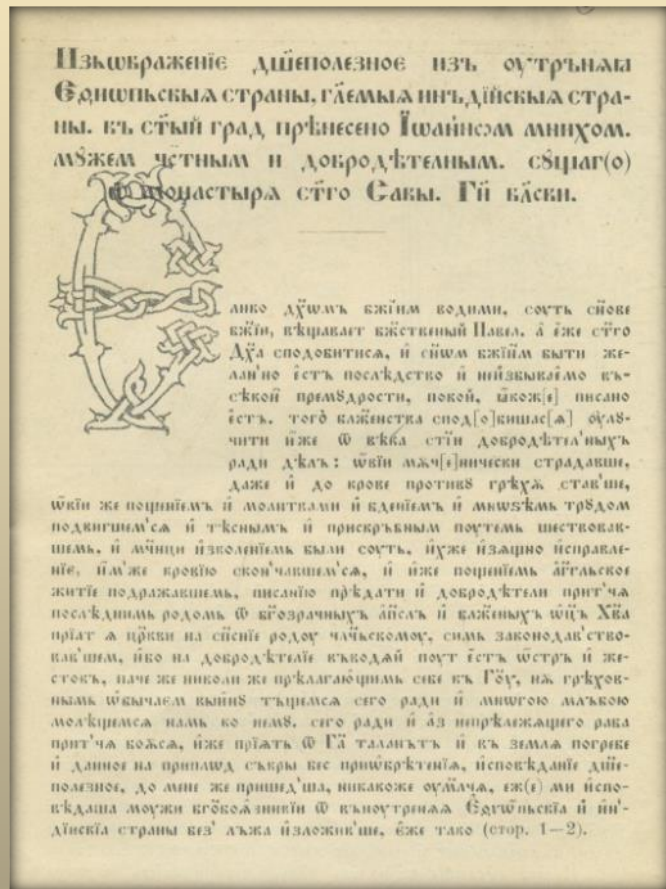
Зубков 269/5

Ва 602636

I. Франко розумів, що побудувати нову літературу можна лише на фундаменті стародавньої літератури, використовуючи скарби цієї літератури.

1 липня 1893 року у Віденському університеті Іван Франко захистив дисертацію «Варлаам і Йоасаф, старохристиянський духовний роман і його літературна історія» і здобув учений ступінь доктора філософії.

Айзеншток 10062/36
(переклад Франком «Варлаам і Йоасаф»)

1897

Притчата за еднорога и нейниятъ български вариантъ.

отъ Иванъ Франко въ Львовъ.

I.

I. Уводъ: въвесть за Варлаамъ и Йоасафа. — Интересъ отъ негово изучаване. — Йоасафа-Будъ. — Въпросъ за измѣнитъ на грѣхъ разказъ. — Важността на измѣнитъ въ разказъ притчи. — Притчата за еднорога и притчата за бѣлѣтъ отъ книгъ българскыа. — II. Притчата за еднорога. — Нейниятъ възст. — Нейниятъ естетическъ характеръ и будищескъ произходъ. — Будищескъ и въпросъ: Авдѣанъ, тибетскыи и китайскыи вариантъ. — Тѣхнитъ анализъ. — Разлика между притчата и разказъ. — Измѣнене на мнѣнитъ паралели. — Символитъ на притчата: дѣро, мѣст, еднорогъ. — Паричностъ на будищескъ притча въ смисъ грѣхата. — Небудищескъ вариантъ на притчата въ Индия (въ Маха-бхарата) и тѣхнитъ будищескъ произходъ. — Притчата за еднорога въ Европа. — Нейнитъ скульптурни и живописни изображения. — Нейната популярностъ. — Протоиндѣйската и мнѣнитъ естетическа и въпросъ. — Притчата у славянитъ.

Въ цѣлата старославянска книжнина, писана на черконославянски, едно отъ по-мѣнитъ мѣста зема, както по своята популярностъ, така и по измѣнитъ, което е имало на умственото и нравственото развитиѣ на отдѣлитъ славянски племена, духовнитъ романъ, измѣненъ подъ името: „Душеполезныя сказаніе о житіи св. Варлаама и Йоасафа.“ За това съвѣтъ естествено е, че най-добритъ свѣршени прѣдставители на славянобѣденіето се занимаватъ усърдно съ разработката на литературната история на това своеобразно произведение и особено на измѣнитъ му върху славянитъ. Доста е да се поменатъ тукъ такива имена, като Пашинъ, Киричичковъ, Ст. Покровскій, А. Н. Веселовскій, които дадохъ цѣлъ редъ бѣлѣжитъ трудове, отнасеци се до уясненіето и по-познатието на литературната история на този романъ.

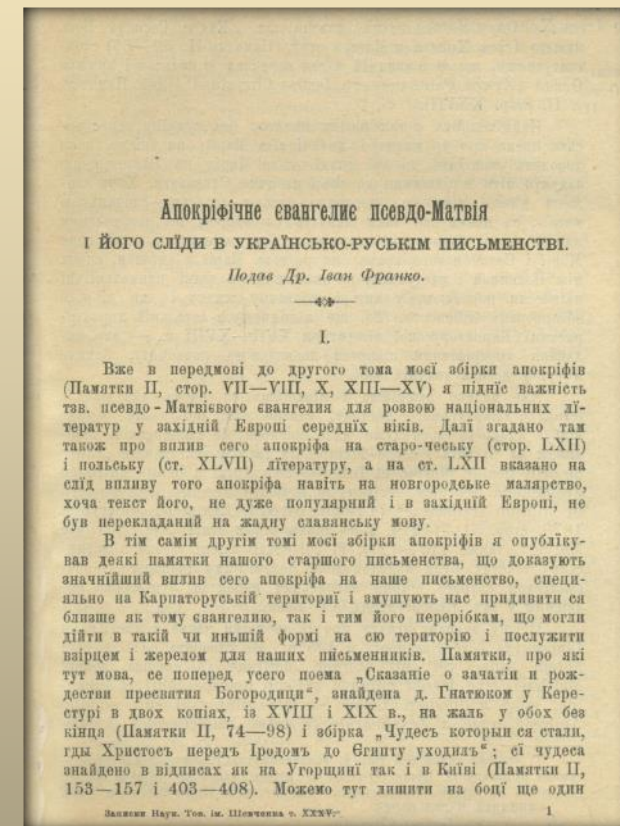
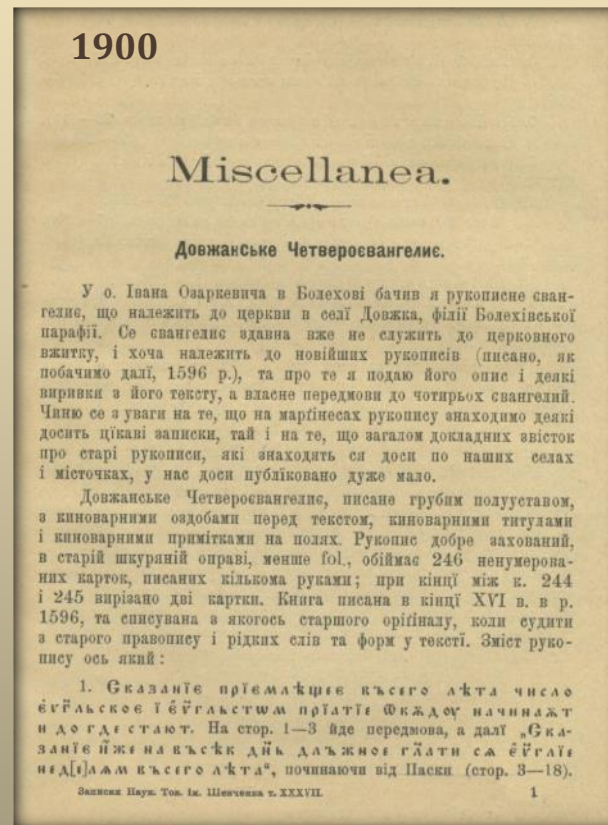
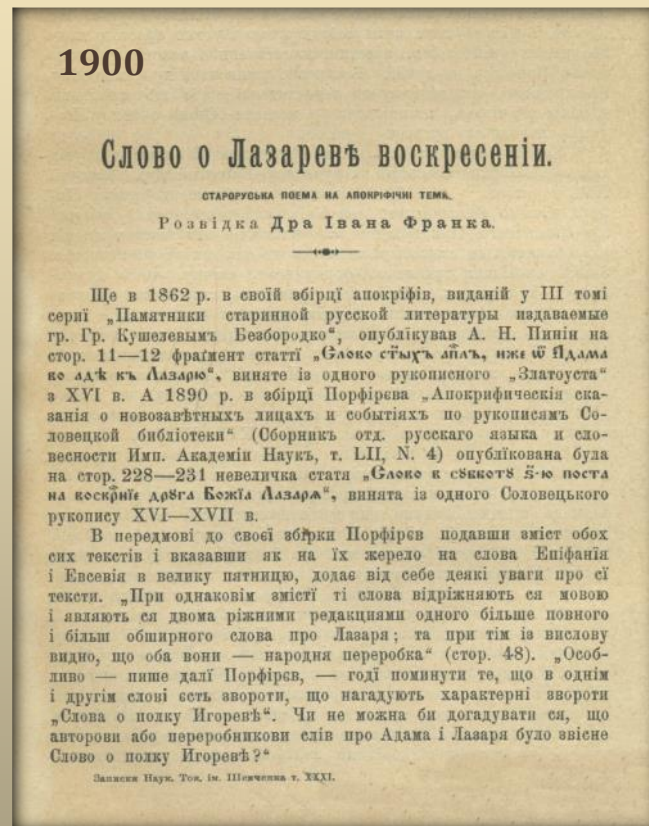
Като имаме намѣреніе да излагаме тукъ подробно съдържаніето на романа и да разглеждаме поднититъ отъ измѣнитъ на неговата история въпроси (това ще направимъ на друго мѣсто), ние ще покажемъ само съ вѣколко думи, въ какво състои главнитъ интересъ на това произведение и какво е получено до сега отъ посветенитъ нему историци-литературни трудове.

Разказътъ за Варлаамъ и Йоасафа прѣдава исторіята на индѣйски царски синъ Йоасафа, който билъ измѣнитъ далечъ отъ всѣкакви свѣтски тревоги и скѣрби, но, въпреки всѣкакви прѣдпазители мѣрки, вслѣдствие на една грѣха съ единъ боленъ, отхвърлянъ старецъ и съ единъ мѣртвецъ, билъ заставенъ, да се замисли върху непостоянството на всѣчко земно. Пустиннитъ Варлаамъ обръща Йоасафа въ християнство полнѣ.

Вс 862

(частина праці д-ра Франка про Варлаама і Йоасафа)

Релігійна поезія з юних літ цікавила І.Франка. Ще в гімназії письменник "переклав віршами цілого Іова". Його цікавість апокрифічними біблійними мотивами вилилась в наукові розвідки: «Слово о Лазаревъ воскресеніи», «Святий Климент у Корсуні», «Слово о збуреню пекла», «Пісня про правду й неправду», «Богогласник XVIII ст.», «Причинки до історії староруської легенди» та багато інших робіт.

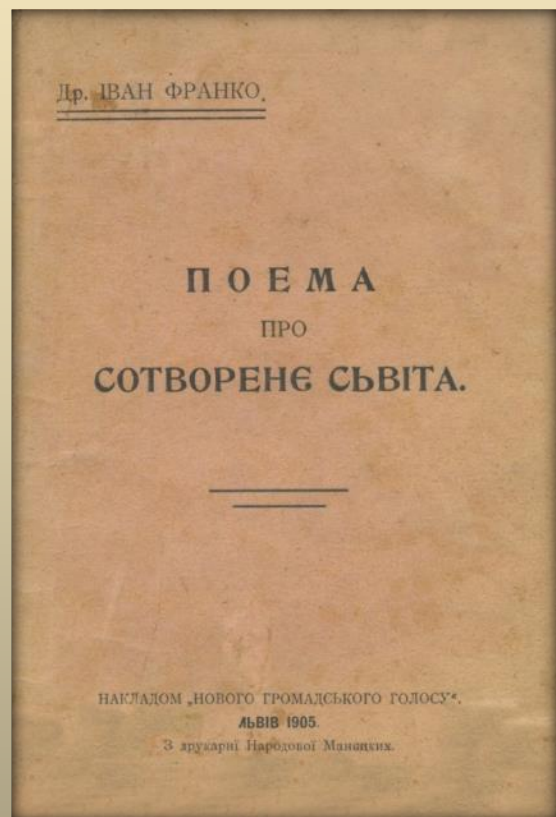

Айзеншток 10128/18

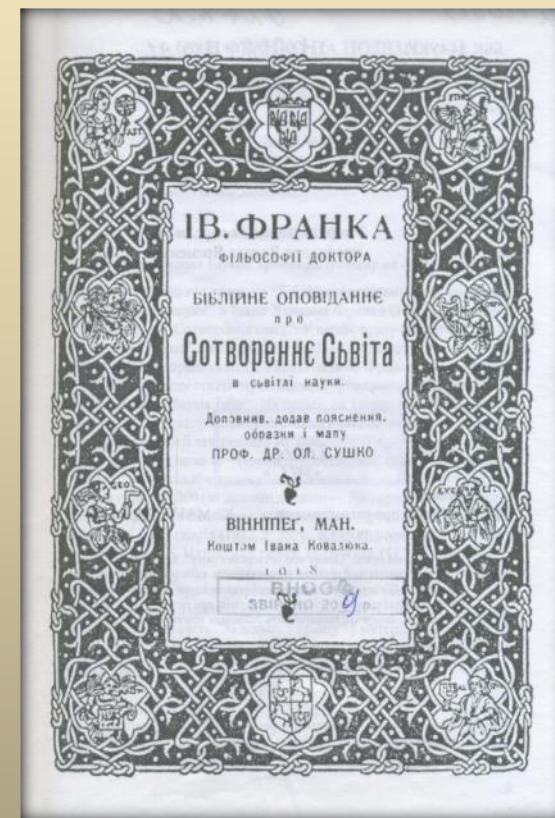
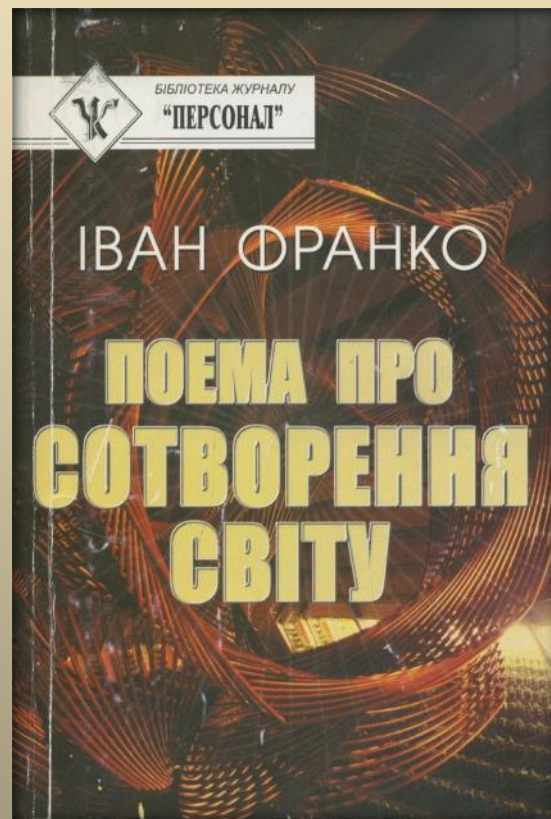
Айзеншток 10030/1

Айзеншток 10128/6

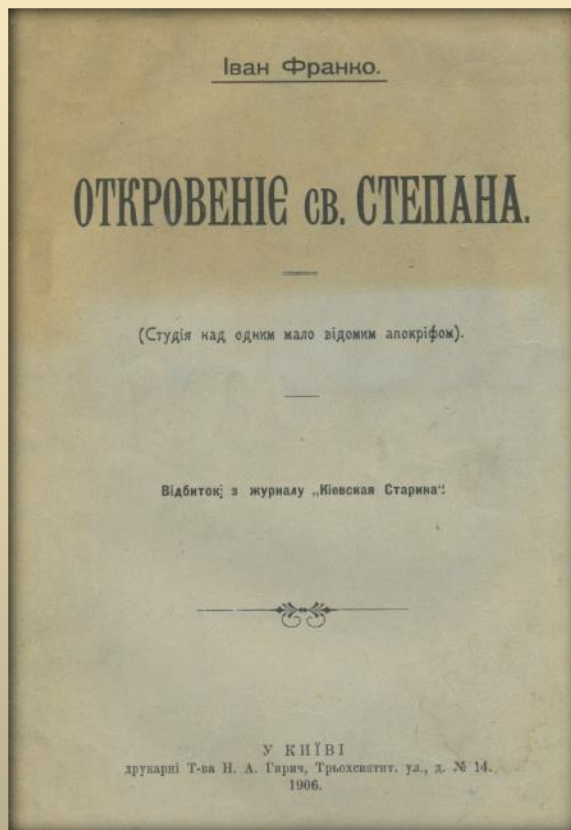
Наприкінці 1904 р. Франко написав, а 1905 р. видав у Львові публіцистично-філософську розвідку «Поєма про сотворення світу», в якій застосував еволюційний та історичний підхід до трактування П'ятикнижжя Мойсєєвого.

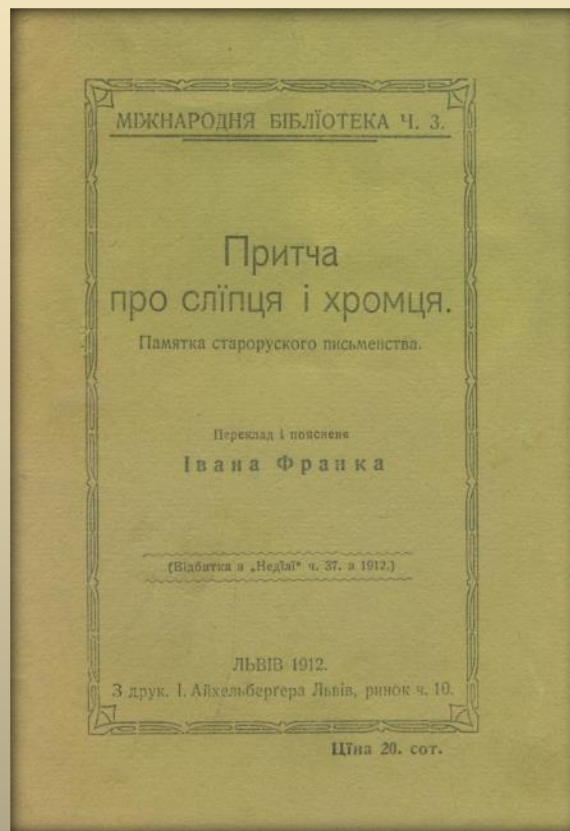
Грінченко Аи 18567

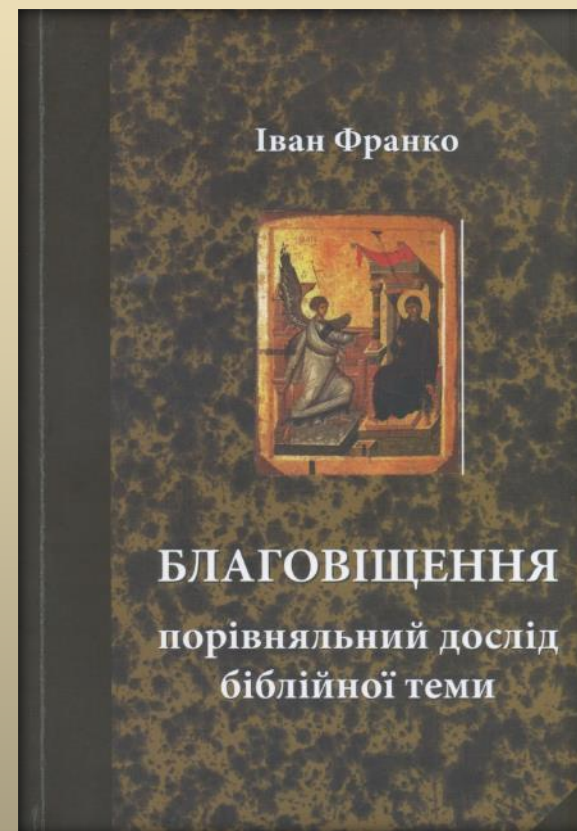
Ва 640529

Попов 13890

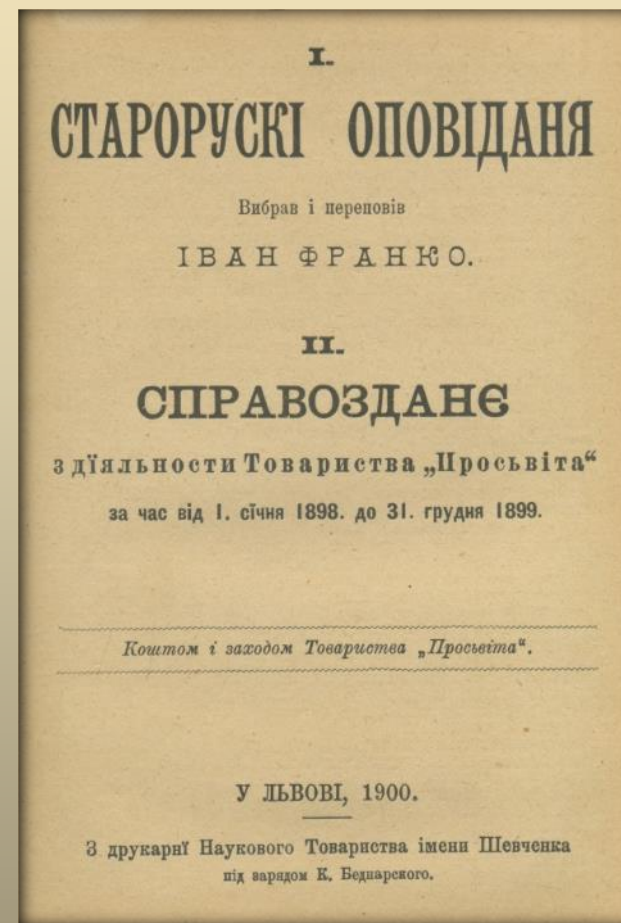
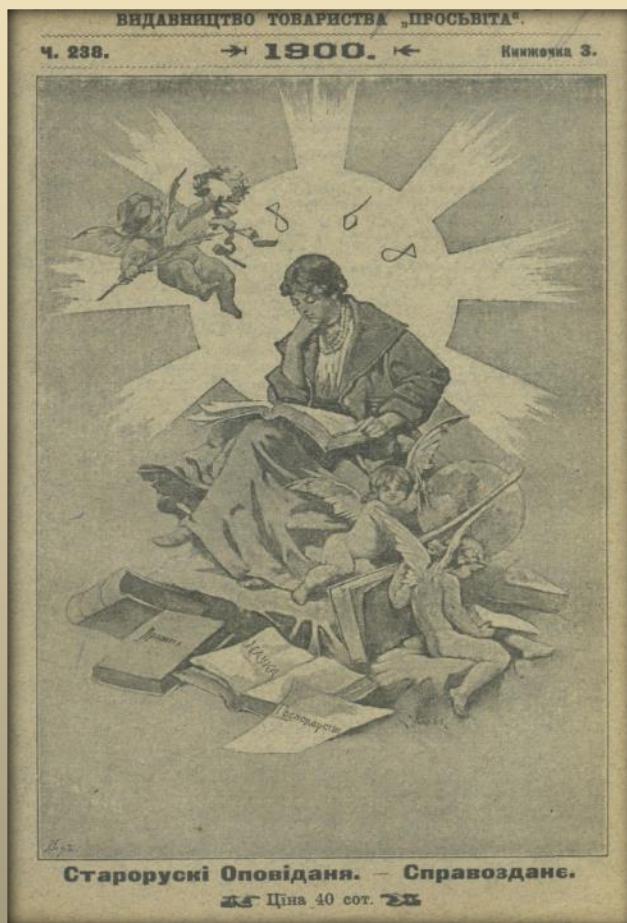

Попов 15978

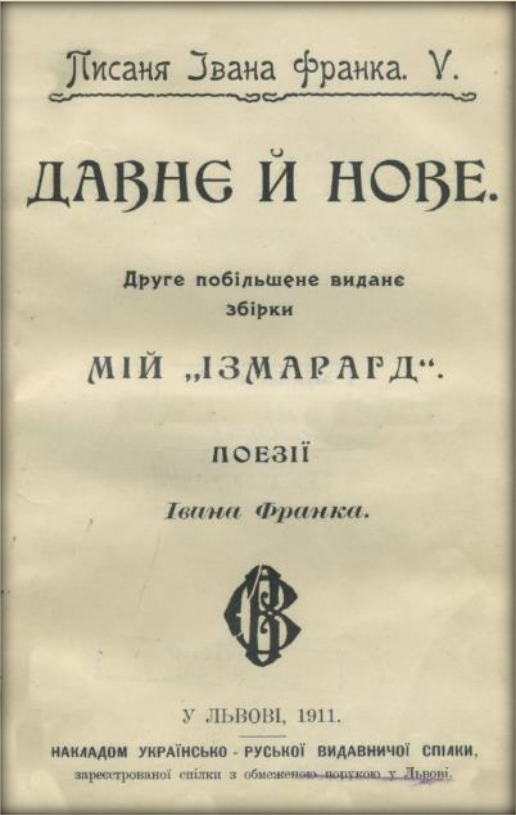
Ва 709530

В збірці «Староруські оповідання» представлені унікальні твори XI–XIII століть, перекладені Іваном Франком на сучасну українську мову. Збірка складається із передмови і восьми самостійних творів. У «Передньому слові» І.Франко наголошує, що *«нам усім, і письменним, і неписьменним, годиться знати нашу бувальщину, знать те, що думали, як боролися і як дивилися на світ наші прадіди»*.

Грінченко Ао 21375 комп.1-8

У передмові до збірки «Давнє і нове» Франко писав про мету своєї книги так: «Давнє й нове» так само, як і збірка «Мій Ізмарагд» має метою популяризацію багатого скарбу поезії та життєвої мудрості, що міститься в нашій старій письменстві, досі так мало відомім...»

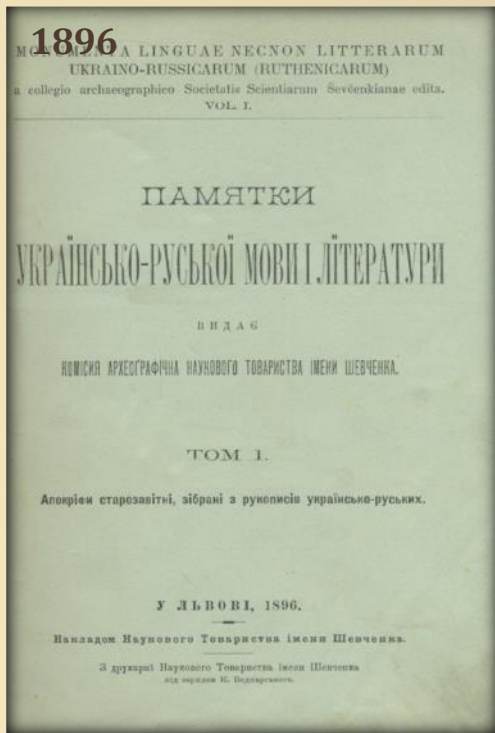

З М І С Т.	
	Стор.
Переднє слово	III—V
Передмова до збірки „Мій Ізмарагд“	VII—X
I. Замість прологу 3—6	
II. Поклини 8—24	
1. Мамо природо!	10—13
2. Поет мовить	13—14
3. Україна мовить	14
4. Рефлексія	15
5. Сидоглавному	15—16
6. Як би	16—17
7. Декадент (В. Щуратови)	17—18
8. Мій не мій	18
9. Спомини	19
10. Неназваній Марії	20—21
11. До Музи (сонет)	21
12. Честь творцям твари	22—23
III. Паренетікон 25	
1. Коли обід хтось славний зготував	27
2. Не слід усього любити без розбору	27—28
3. Не такого посту хоче Бог від нас	28
4. Як у хвилі сумніву та муки	28—29
5. Богач 1—3	29—30
6. Серцем молни ся Мойсей	30
7. Гнів, се огонь	30
8. Немає друга понад мудрість	31
9. Себе самого наперед	31—32
10. Хоч хто і сто літ проживе	32
11. Хоч від хліба здержусь	32—33
13. Поворож мені, Циганко	33
14. Здоров, Степане!	34
15. Не високо мудрий	34

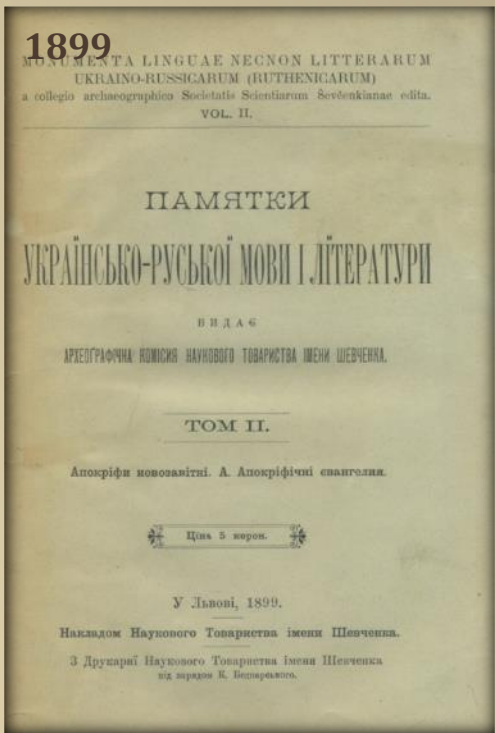
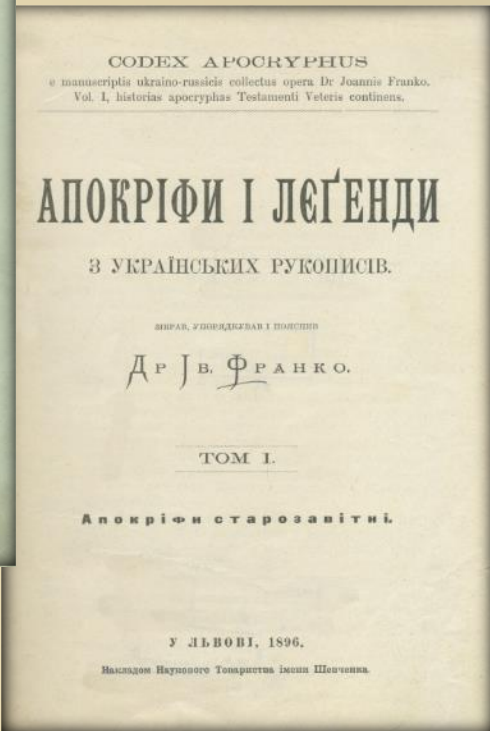
Ви 3077
(зі «старого письменства»)

— 266 —	
	Стор.
16. Годуй гадюку молоком	34—35
17. Як проміняє гарний цвіт	35
18. Як димна розрита	35
19. Хто тому шкодить	36
20. Ворог батько, ворог мати	36
21. Як пчола, що цвітам фарби	36
22. Хто дити кінців в житю збира	37
23. Богатство алом не є	37
24. Як риба без води	37—38
25. Хто в перній жити четвертий	38
26. Не хвали ся родом своїм	38
27. Інша слава сонцю	38
28. Як маю вірити тобі	39
29. Нема чоловіка, в котрого	39
30. Коли побачили праведного в муках	39—40
31. На те птахам крила	40
32. І се треба, брате, в повинність вміняти	41
33. Сам лицемірствує з собою	41—42
34. Як сад зарослий хабами	42
35. Анастасій Синаїт говорить	42—44
36. Вразуми мя, живи буду	44—45
37. О чоловіче, коли спиш, чи чуєш	45
38. Хто славу світа осягнув	45
39. Отці світі отак заповідають	46
40. Так говорить стародавня повість	46—50
41. Строфи 1—50	50—59
IV. Притчі 61—96	
1. Притча про жите	61—66
2. Притча про віру	66—67
3. Притча про любов	66—68
4. Притча про красу	68—69
5. Притча про приязнь	70—72
6. Притча про владність	72
7. Притча про покору	73
8. Притча про правдину вартість	73—75
9. Притча про нерозум	75—79
10. Притча про радість і смуток	78
11. Притча про ніст	78—79
12. Притча про смерть	80—81
13. Притча про рівновагу	82—84
14. Притча про захланність	84—94
15. Притча про сімне слова божого	94—95
V. Легенди 97—135	
1. Арот і Марот	99—103
2. Указ проти голоду	103—104

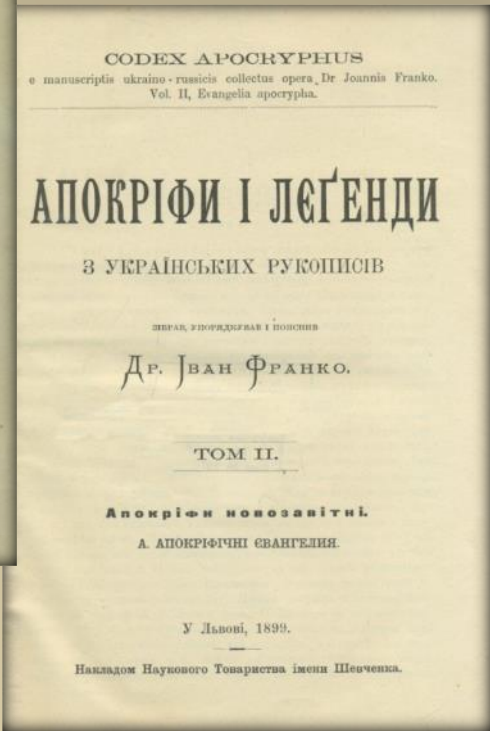
З 1896 по 1910 р. І. Франко видає колосальну п'ятитомну працю «Апокрифи і легенди з українських рукописів». Це перша українська систематична збірка апокрифічних оповідань і єдина донині. За життя автора працю було названо «найвизначнішою у слов'янській науці» як стосовно обсягу матеріалу, так і щодо наукового рівня, й донині вона залишається взірцем для церковнослов'янських студій.

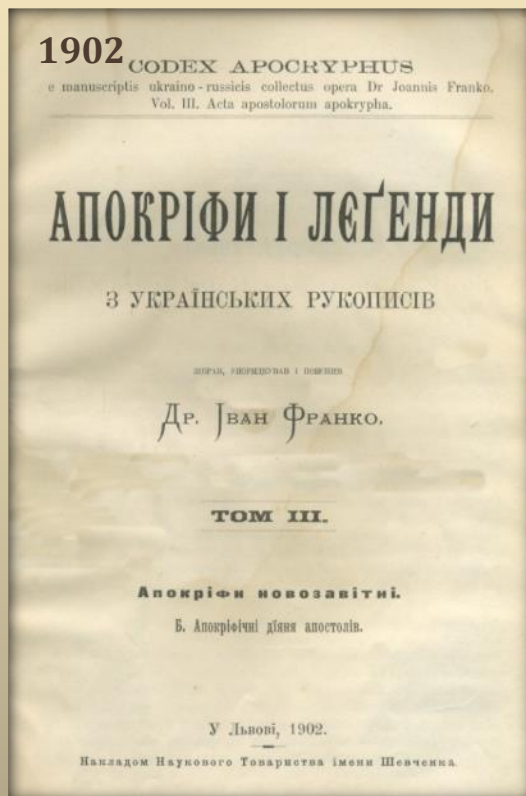

Ви 2776/1

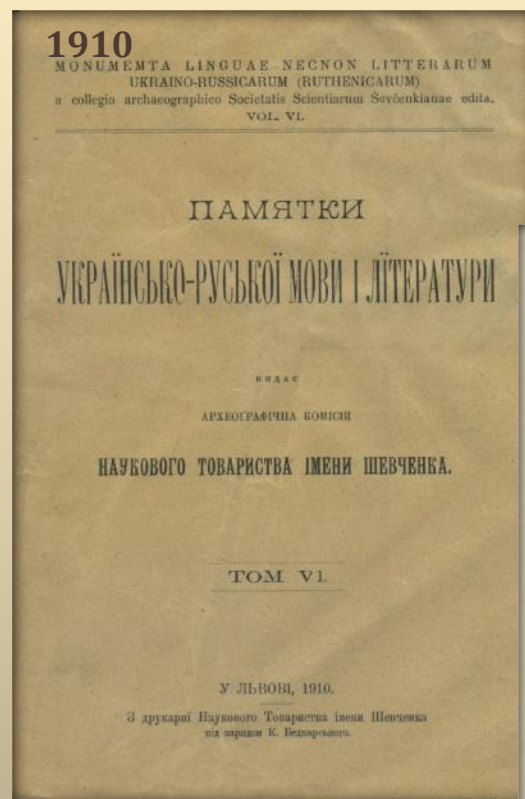

Попов 8518

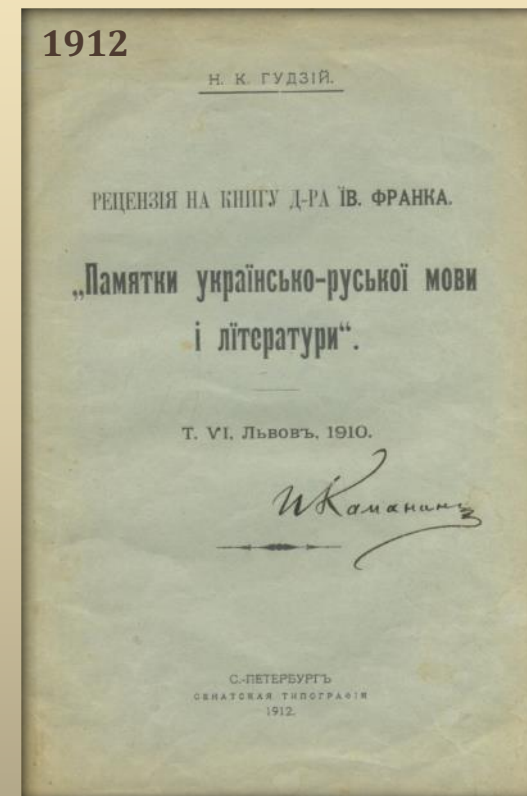
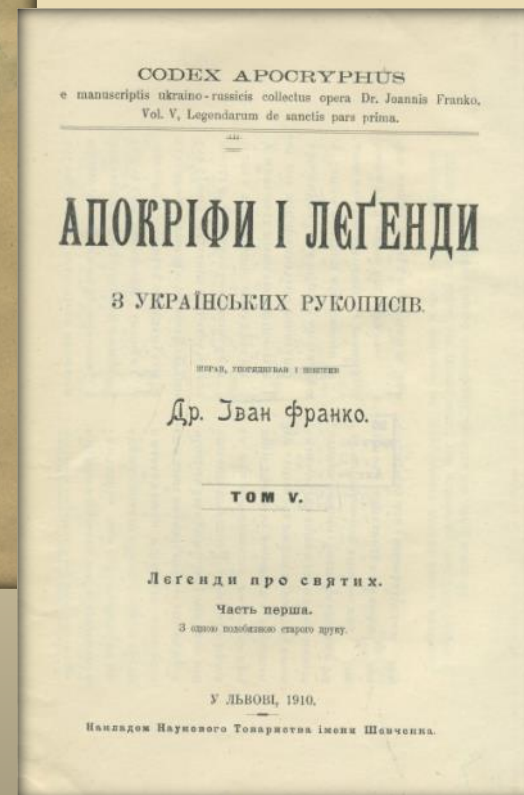

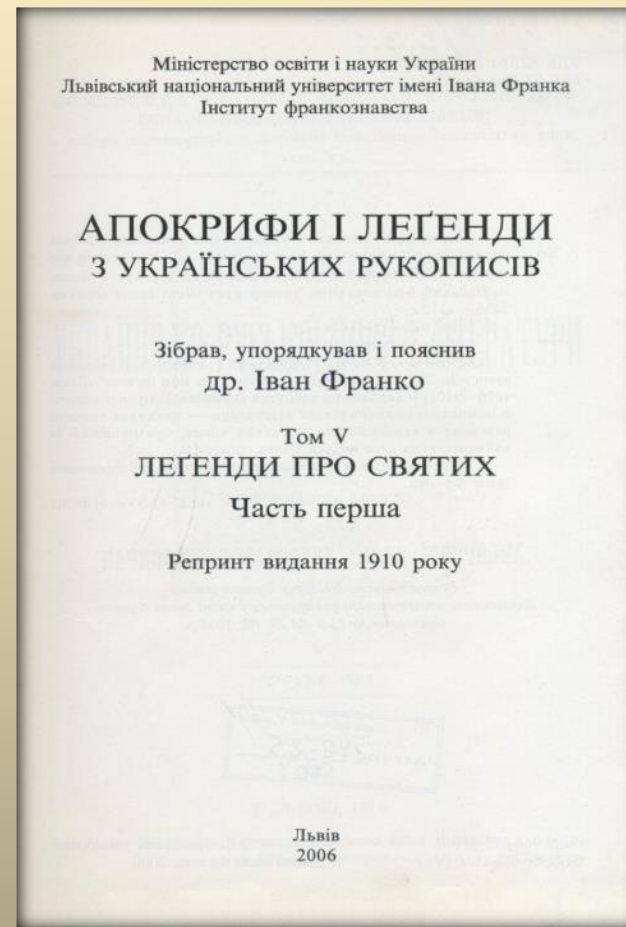
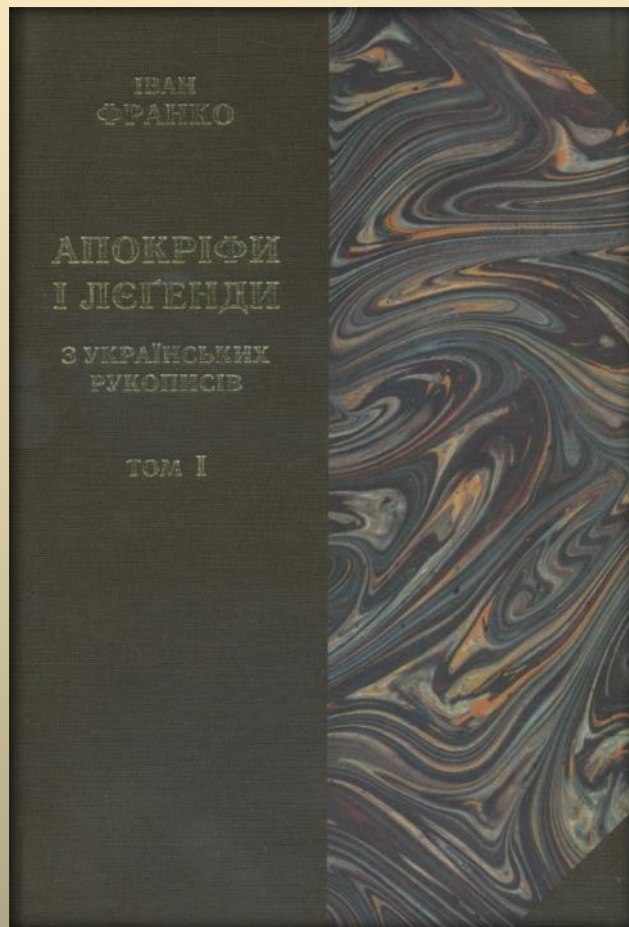
Ви 15065/2,3

Попов 8521

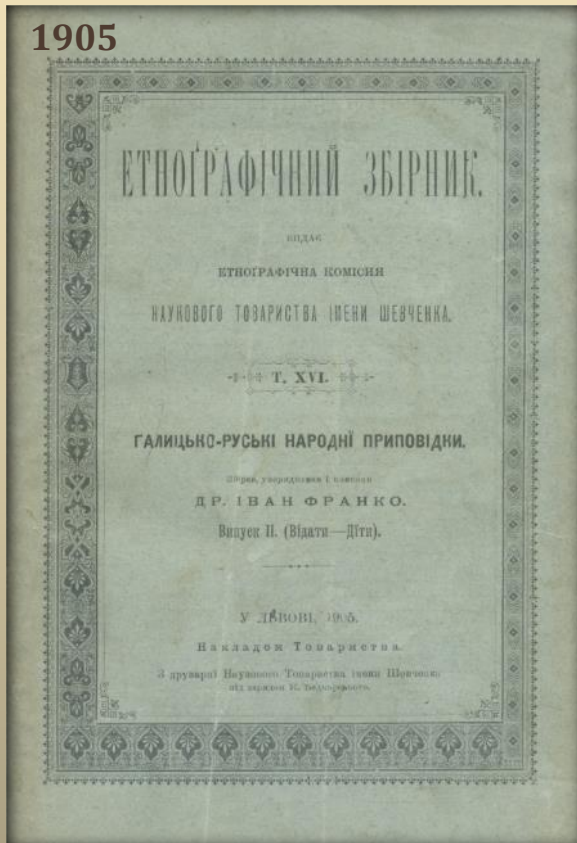

Во 11712/6

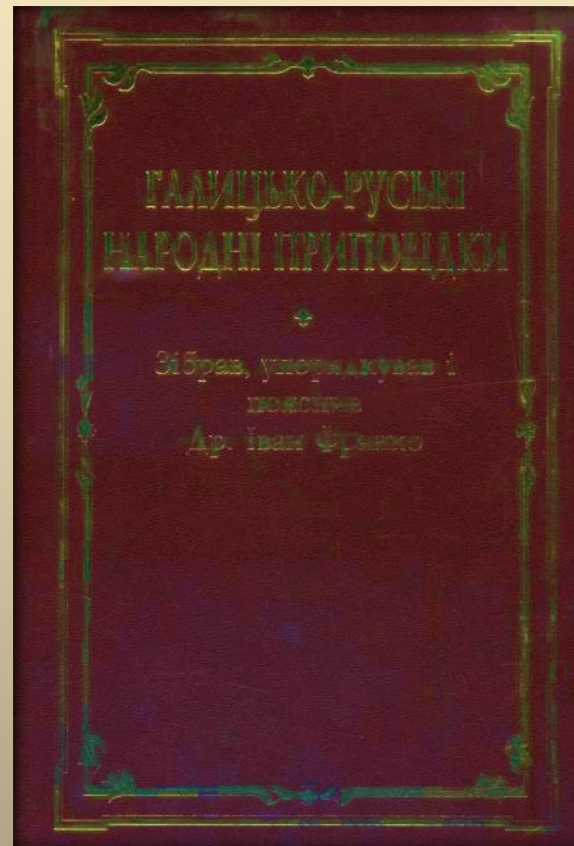

В 349417/1-5

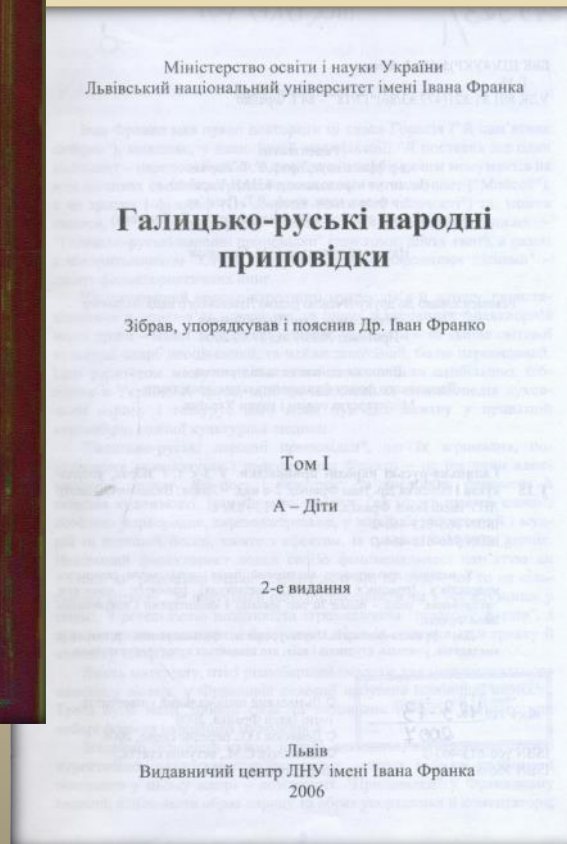
Другою визначною роботою Івана Франка став етнографічний збірник «Галицько-руські народні приповідки» (1901–1910 р.).

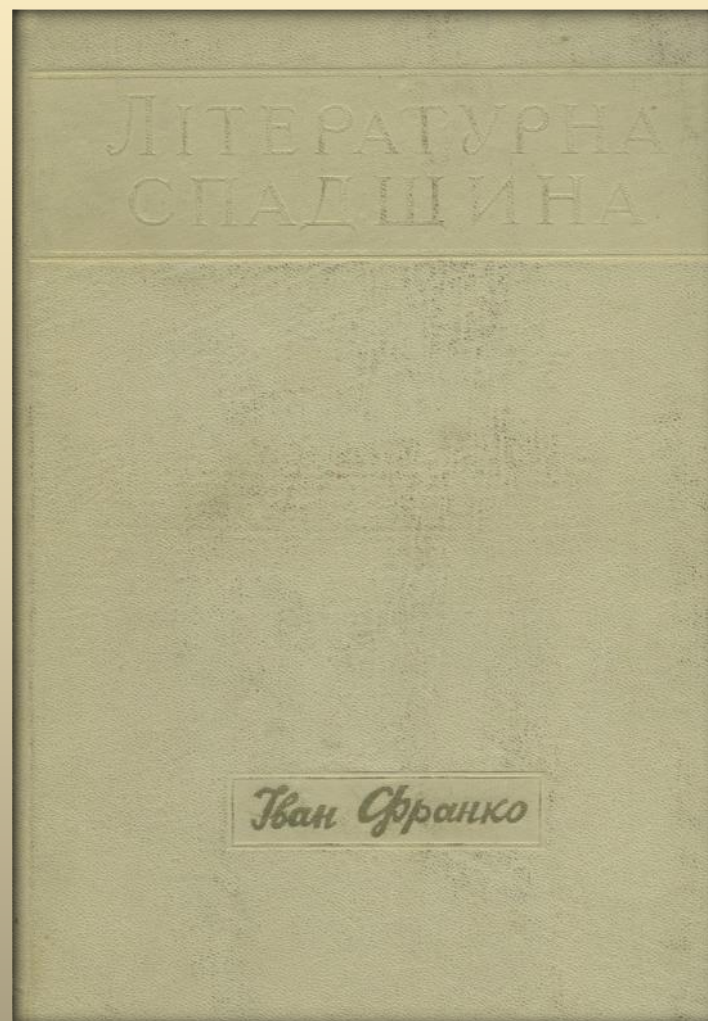
Попов 5930

В 349923/1-3

Франко є автором перекладу з давньоруської мови героїчної поеми «Слово о полку Ігоревім». Його праця - «Студії над найдавнішим київським літописом» (1907—1916) — це переспіви, реконструкції та тлумачення оповідань Іпатіївського літопису, що за своїм характером наближаються до наукової розвідки.

ЗМІСТ	
Передмова	5
ХУДОЖНІ ТВОРИ	
I. ВІРШОВАНА РЕКОНСТРУКЦІЯ НАЙСТАРІШОГО КИЇВСЬКОГО ЛІТОПІСУ	
Переднє слово	13
Варяжські шляхи	16
Аноста Андрій на Дніпрових горах	20
Обри й дуліби	22
Три брати, основателі Києва	25
Прихід варягів на Русь	27
Аскольд і Дир під Києвом	31
Аскольд і Дир під Царгородом	32
Смерть Аскольда й Дира	34
Похід Олега на Царгород	36
Смерть Олега	42
Похід Ігоря на греків	45
Другий похід Ігоря на греків	50
Замирене Ігоря з греками	52
Смерть Ігоря	55
Ольжина пімста	57
Війна Ольги з деревлянами	63
Подорож Ольги до Царгорода	68
Грецькі послы в Ольги	71
Ольга й Святослав	72
Із Святославової молодості	74
Половці під Києвом	77
Смерть Ольги	82
Перший виступ Володимира	84
Похід Святослава на Болгарію	86
Смерть Святослава	93
Олег і Ярополк	95
Смерть Ярополка	98
Кроваве сватане Володимира	100
Володимир і варяги	101
Кульм ідолів у Києві	103
Похід Володимира на болгар	106
Розпитуване вір	107
II. ВІРШІ ТА УРІВКИ	
Із теки «істинно руська» Галичина	111
Із галицьких образків	111
«Велику неправду сказав пан Петров...»	112
ПЕРЕКЛАДИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ	
I. СТАРОАРАБСЬКІ ПОЕЗІЇ	
Вона	113
Життєві правила	113
Життєві правила	113
Жінка-покуса	114
Життєві правила	114
Доля	114
Незда	114
Цареві	115
Призначене	115
Цареві	115
Життєві правила	115
Життєві правила	116
Життєві правила	116
Рада	116
Владарі	116
Товариші	117
Доля	117
Заповіт	117
Любов	118
Любов	118
Любов	118
Одно корисне	118
Просьба	118
Призначене	118
Мандрівник	119
Призначене	119
Він	119
Розлука	119
Призначене	119
Жорстока	120
Вона	120
Музика	120
Тайна	120
Вино	121
Воля й неволя	121
Любов	121
Розлука	121
Розлука	122
Сильний і слабкий	122
Призначене	123
Призначене	123
Братам	123
Брати	124
Мандрівник	124
Гості	124
Розлука	124
Любов	125
Писар	125
Письмо	125
Письмо	125
Письмо	126
Цвіті й плоди	126

В 301645/4

1913

Духовна й церковна поезія на Сході й на Заході.

Вступ до студій над „Богогласником“.

Написав *Іван Франко*.

Іще в початках 90-их рр. минулого віку я зібрав досить багатий книжковий і рукописний матеріал для вивчення історичного та літературного значіння „Богогласника“. На основі того матеріалу я написав кілька розділів розвідки, та зупинивши ся на бібліографічній описі різних видань „Богогласника“ я відложив ту роботу, змушений обставинами заняти ся иншими працями, що не вимагали так багато заходів і не насували так багато трудностей, а при тім обіцявали багатші та важніші здобутки. Переглядаючи тепер свої папери я знайшов і ту недокінчену розвідку про „Богогласник“ і уважаю не зайвим опублікувати її вступну часть.

Праця над духовною та церковною поезією в наших старім письменстві притягла до себе в останніх десятиліттях багато визначних сил — назву тільки професорів М. Грушевського та В. Перетца, а з молодших дра В. Щурата та М. Возняка — і збагатила ся численними публікаціями, в яких одначе переважає сирий матеріал. Задумавши перед 20 роками свою розвідку досить широко, я у вступнім розділі висловив дещо таке, на що не звернув уваги ніхто з пізнійших дослідників, і тому вважаю не зайвим опублікувати тепер сей розділ моєї давньої розвідки без есенціональних поправок, бачучи, що вона в своїй

Принято на засіданню фізіологічної секції д. 4 лютого 1913 р.

Записки Наук. Тов. ім. Шевченка т. CXIII.

1

Перекладаючи багато апокрифів та з Святого Письма, Франко розрізняє церковну та релігійну поезію. У статті "Духовна й церковна поезія на Сході й на Заході" (1913) він наголошує: «...поезія церковна далека вже від тої наївної віри, того безпосереднього впливу чуття людського перед божеством, якими визначається первісна поезія релігійна».

Айзеншток 10129/3

Ставши редактором відділу літератури і критики в журналі "Літературно-науковий вісник" (1898–1906), Франко продовжує свою діяльність по ознайомленню українського читача з кращими зразками світової літератури. Він вміщує в цьому відділі серію своїх статей під загальною назвою "Із чужих літератур", супроводжуючи ці статті перекладами з вибраних ним письменників.

1898

Із чужих літератур.

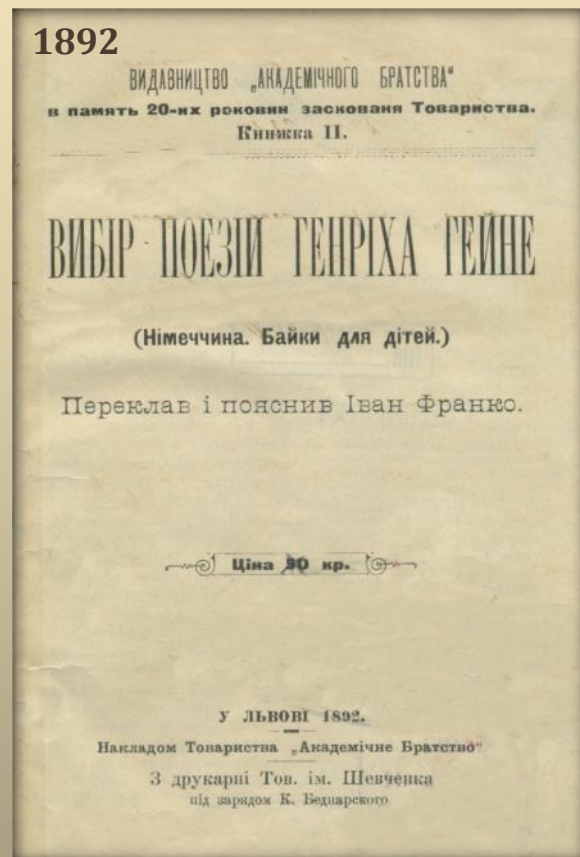
(Еміль Золя, его життя і писаня. — Стефан Малларме).

Кінчаючи в отсій книжці Л. Н. Вістника історію „Злочинця Сальва“, взяту з остатньої повісти Еміля Золя „Paris“, ми спов-няємо також обіцянку, дапу нашим читачам у однім із попередніх оглядів чужої літератури і подаємо тут нарис житя і літературної діяльности сего писателя, без сумніву найголоснішого нині імени в цілій всесвітній літературній республіці.

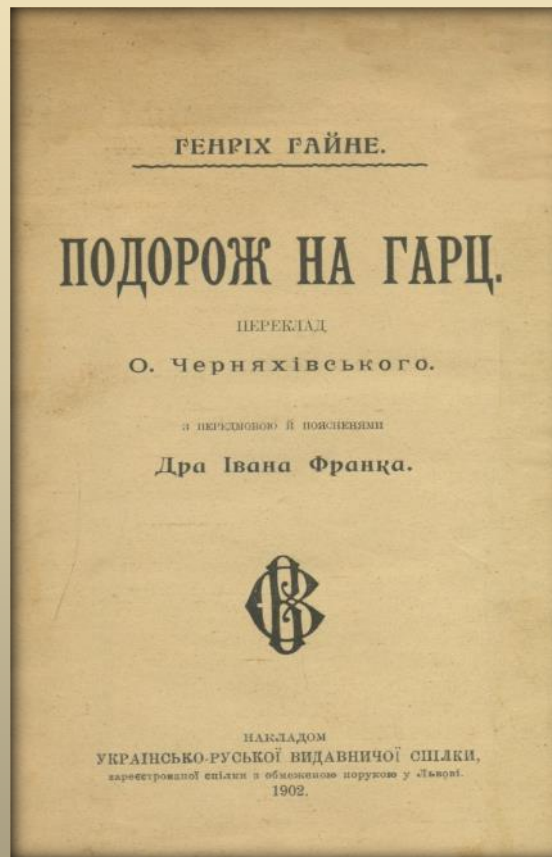
Еміль Золя родив ся в Парижі дня 2 цвітня 1840 р. Його батько, Франсуа Золя, був Італіянець родом із Лємбардії і мав матір Гречанку родом із острова Корфу. В молодих літах він був воємком в рядах Наполеонового війська, по упадку Наполеона зробив ся сьвітським інженером і стояв якийсь час у австрійській службі, працюючи при будові першої в Австрії залізницї в Тиролю. З Австрії він перейшов до Німеччини, відси до Голандії, Англії, в кінці вступив на ново до французького війська, а власне до тзв. легіону чужинців, що був тоді зорганізований для війни в Альжирі. В р. 1830 він дослужив ся рангі капітана в тім легіоні, покинув військову службу і осїв у Марселі. Тут він уложив плян перебудувати стару, замулену пристань відповідно до новочасних вимогів, працював три роки над тям пляном, рисував, міряв і обчислював — та що з того! Інший інженер прочувши про се уложив свій плян і дістав концессию на будову. Франсуа Золя покинув Марсель і перенїс ся до малого місточка Е (Aix), віддаленого від Марселі 30 кілометрів. Неаломаний усіми попередніми невдачами він заняв ся новим, великим проєктом. В Е були всего на все три криниці, літом вода в них була зовсім те-

Ви 5675

І. Франко ще в початковій школі навчився читати й писати німецькою мовою і одним із перших в Україні в своїх перекладах ознайомив суспільство з кращими творами німецьких поетів, письменників і драматургів (Й.-В. Гете, П. Шербарт, Марія Янічек, Лінкей (Йозеф Попер), Г. Гайне, Б. Боян, К. Лясвіц, Г.-Е. Лессінг, Н. Ленау, К.-Ф. Мейєр).

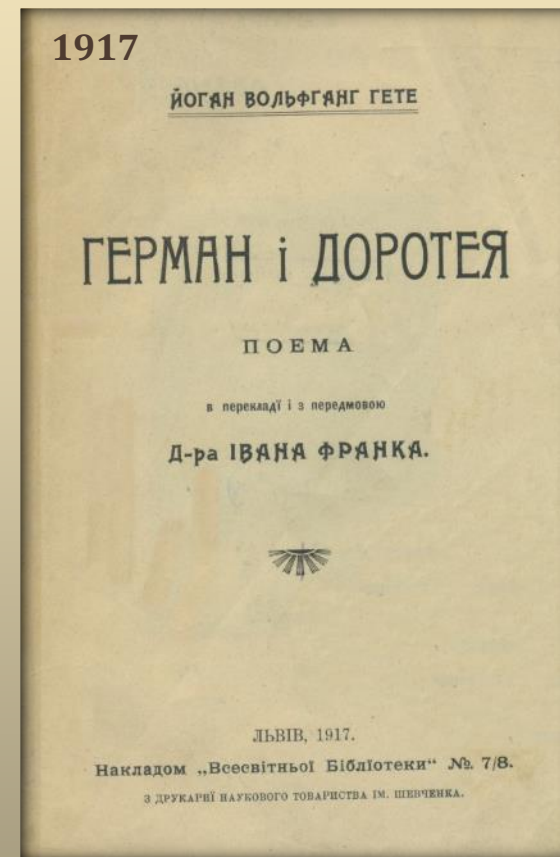

Во 89639

Айзеншток 9723

Франко порівняв з німецьким оригіналом і дав пояснення

Во 301608

1929

ІВАН ФРАНКО

ТВОРИ

т. XXIX

З ЧУЖИХ ЛІТЕРАТУР

ПОВІСТІ Й ОПОВІДАННЯ

Кн. 2

ЗМІСТ

тому XXIX, книжка 2

Генріх Гайне.	Стор.
Флорентійські ночі	
Переднє слово	5
Автобіографія	6
Флорентійські ночі	9
Павло Шербарт.	
Із жартів	
І. Галабурник	82
II. Червоний як рак	83
Детлеф фон Лілієнкрон.	
Із воєнних оповідань	
I. Пропало	84
II. Чарі полуудія	87
III. Пая	93
Готфрід Келлер.	
Із циклу „Сім легенд“	
Переднє слово	101
I. Марія і черниця	103
II. Легенда про танець	112
Лінкей (проф. Й. Поппер).	
Із фантазій реаліста	
1. Тамерлан і Гафіз	119
2. Битва в думках	121
3. Старе й нове світло	121
4. Гафіз у шинку	123
5. Поет Абу-Гарун оповідає про Гафізову смерть	124
6. Смерть Абу-Гаруна	125
7. Приятельки	127
	821

ІВАН ФРАНКО

ЗМІСТ

ІЗ НІМЕЦЬКОЇ, ШВЕЙЦАРСЬКОЇ
ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

ОДНА ПРОСБЯ. Легенда старонімецька	7
<i>Конрад із Верцбурга</i>	
ЦЕСАР-ОТТОН З БОРОДОЮ. Поема з половини XIII віку	12
<i>Бонерія</i>	
СКАРВІНІЧКА	24
Передмова	24
I. Із передмови	28
II. Притча про науку	39
III. Жаба, Миш і Шуліка	40
IV. Лис і Орел	41
V. Лев і Миш	43
VI. Хорий лицар	44
VII. Муха і Лисий	45
VIII. Лис і Бузяка	46
IX. Муха й Мурашка	48
X. Миш і Мишенята	50
XI. Всім не догодить	53
XII. Олень при джерелі	55
XIII. Безутімша даво	56
XIV. Живіт, Руки й Ногі	60
XV. Орябок сідлом	61
XVI. Прив'язаний Вуж	67
XVII. Повірене добро	69
XVIII. Два товариші й Ведмідь	71
XIX. Три товариші	72
XX. Горбатий і Митник	74
XXI. Дорогий камінець і Царя	76
XXII. З хлоп'ячих літ Палірія	77

658

З НІМЕЦЬКОЇ
ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ІЗ СТАРОНІМЕЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Як король Карло Великий ходив красти	175
<i>Детлеф фон Лілієнкрон</i>	
Із воєнних оповідань	177
Пропало	177
Чарі полуудія	179
Пая	185
<i>Павль Шербарт</i>	
Із жартів	189
Галабурник	189
Червоний як рак	190
<i>Марія Янічек</i>	
Із оповідань	191
Подорож на Гарц	191
Хлопський син	197
<i>Лінкей (Йозеф Поппер)</i>	
Із «Фантазій реаліста»	223
Тамерлан і Гафіз	223
Битва в думках	224
Старе й нове світло	225
Гафіз у шинку	226
Поет Абу-Гарун оповідає про смерть Гафіза	227
Судба Абу-Гаруна	228
Приятельки	229
Година сну	229
Від чого поспівів Ляо-Цзе	232
Що ж ти таке?	233
Важкий міхонша	234
Знаки сили	239
Знак своєцтва	240
Сила хвилі	241
По шлюбі	242
Світло філософа Мі-цзе	243
В алтані	243
Фізіологія рухів серця	245
Юлія Цезар на обід у Лепіда	248
Сцена по битві під Аустерліцем	250

ГЕНРІХ ГЕЙНЕ

Автобіографія. Флорентійські ночі	252
Переднє слово. [Іван Франко]	252

982

В 326920/51

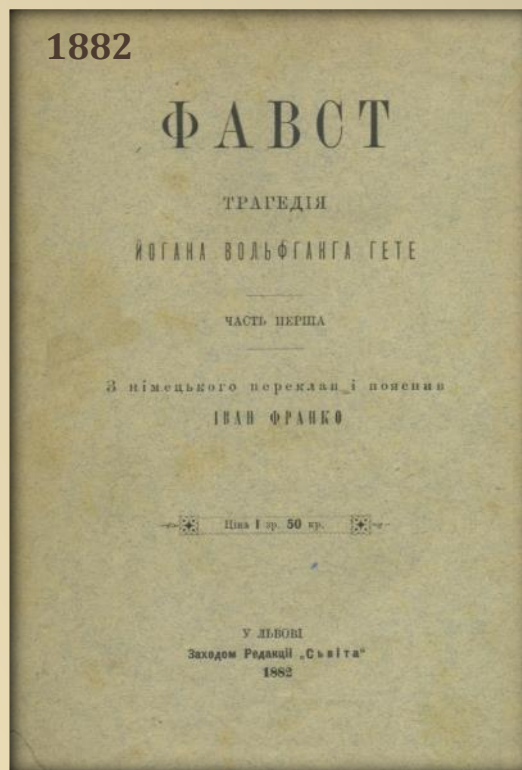
Кротевиц 531 т.29 ч.2

В 326920/13

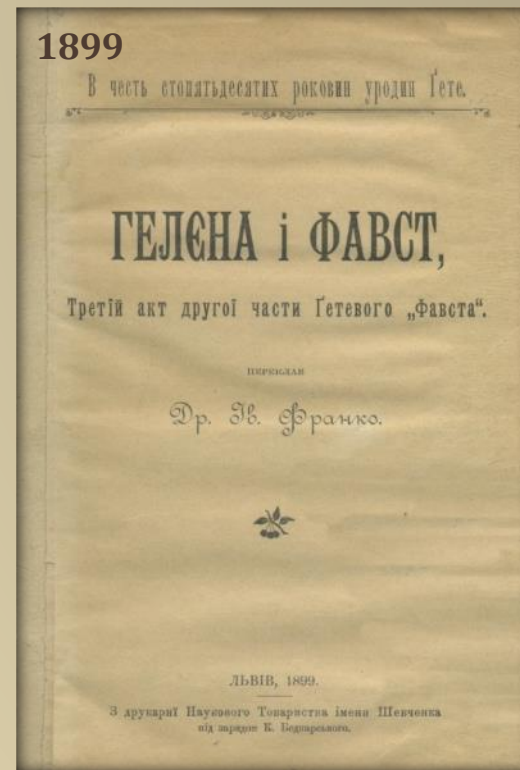
І. Франко мріяв перекласти „Фауста” українською мовою.

І можна сказати, що цей переклад був справою мало чи не всього його життя. Друкуючи твір в різні роки окремими частинами, врешті-решт у 1882 р. він видав переклад у світ під назвою «Фавст, трагедія Йогана Вольфганга Гете, ч. I, з німецького переклав і пояснив І. Франко».

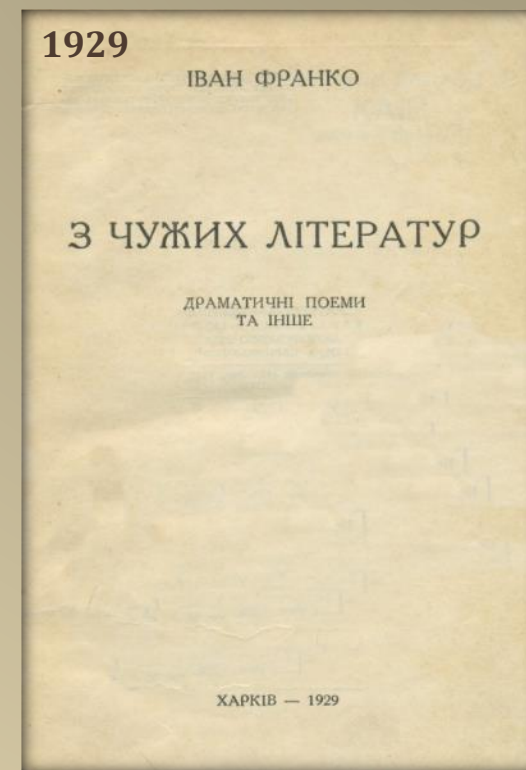
До 150-річчя з дня народження Гете Франко переклав третій акт другої частини „Фауста” під назвою „Гелена і Фавст” і написав передмову до свого перекладу.

Ви 15540

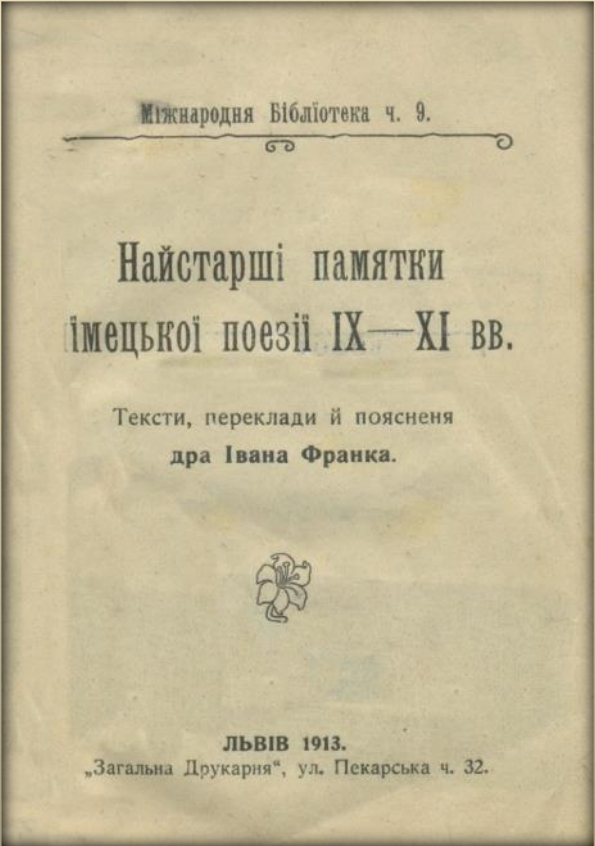

В 221167

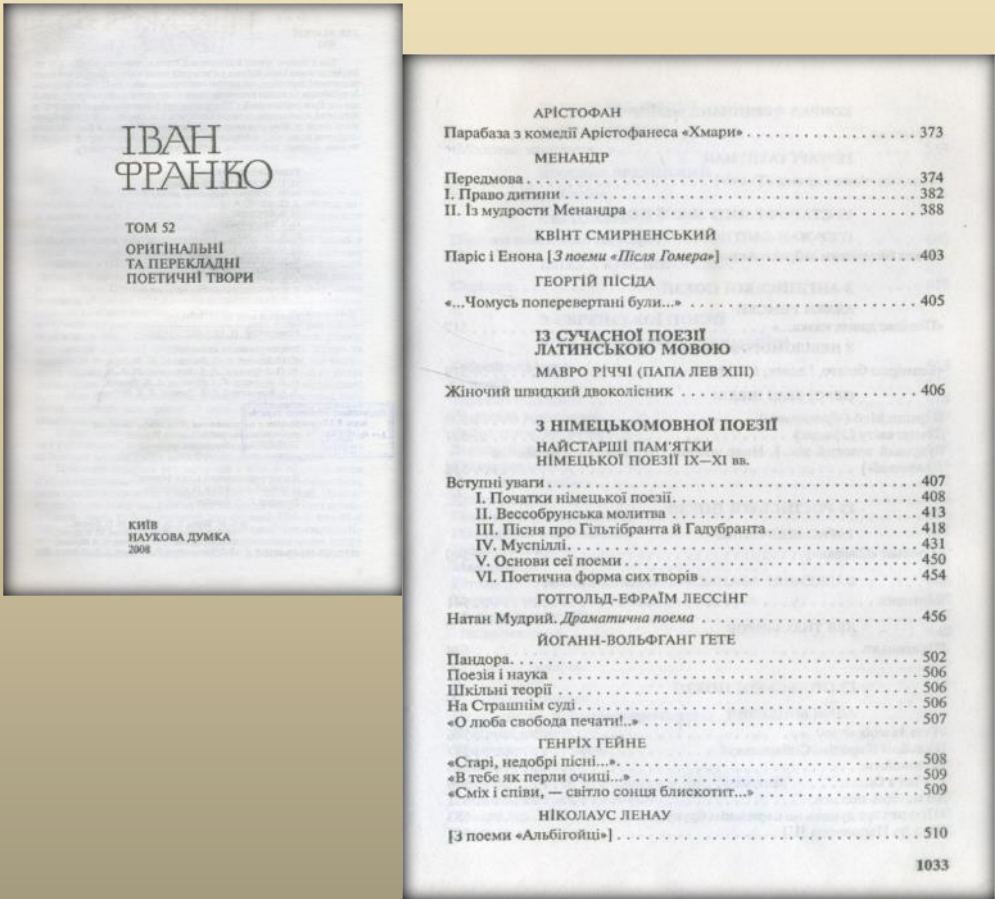

Кротеви́ч 530 т.28

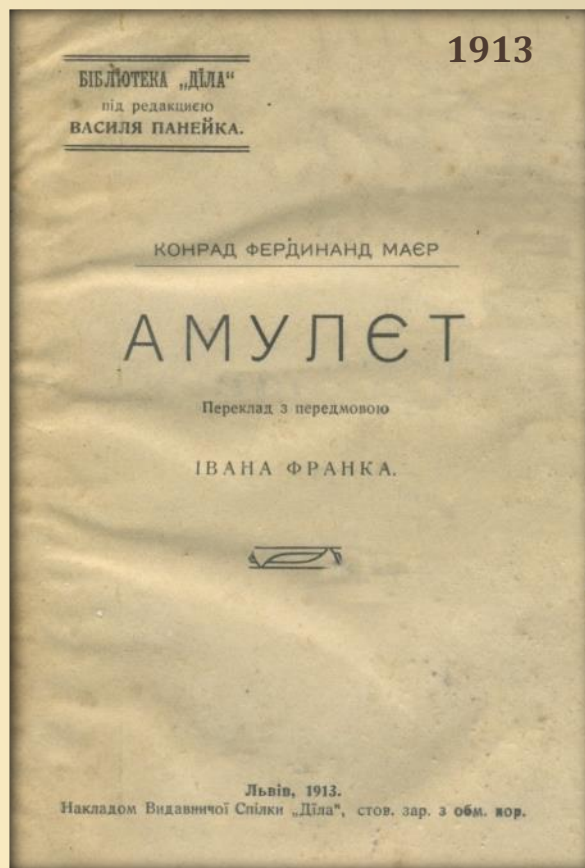
В 1913 р. Франко видає збірник „Найстарші пам'ятки німецької поезії IX – XI вв. Тексти, переклади і пояснення Івана Франка.” У цей збірник входять старонімецькі тексти „Вессобрунські молитви”, „Пісні про Гільденбранда і Гадубранда” „Муспіллі”, а також переклади Франка на новонімецьку і українську мови. До текстів додано вступні уваги та коментарі, в яких викладено історію старонімецької поезії, зроблено аналіз старовинних пам’яток, їх мови, поетичні форми тощо.

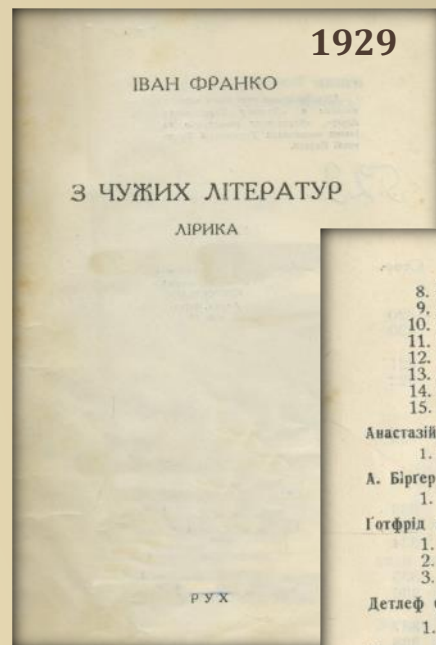
Ао 19591

В 326920/52

Ви 2488/2

1929

	Стор.
8. Вандруючі щурі (байка)	246
9. Ослячі вибори	248
10. Король довгогуб	251
11. Острога	256
12. Вхід до неба	260
13. Диспута	277
14. Цар Давид	278
15. Entant perdu	
Анастасій Грюн:	
1. Ваш час	280
А. Біргер:	
1. Цісар і ігумен	282
Готфрід Келлер:	
1. Тиха хвиля	289
2. Морські думки	290
3. В морозні, зимові дні	291
Детлеф фон Лілієнкрон:	
1. „Hochsommer im Walde“	292
Конрад Фердинанд Маєр:	
1. Богиня Рома	294
2. Привіт Нілю	295
3. Гарунові сини	298
4. Паломник і туркеня	300
5. Два слова	304
6. Ноги в огні	305
7. Два сні	
I. Мені згадався давній сон	308
II. Я бачив сон	309
8. Усі	310
9. Теспей	310
10. Шіллерів похорон	311
11. Нідерландський маляр	312
Брахман:	
1. Колумб	313
Із німецьких народніх пісень:	
1. Пісня про кравців	316
2. Постіл у Росії (а „Jugend“)	318
	675

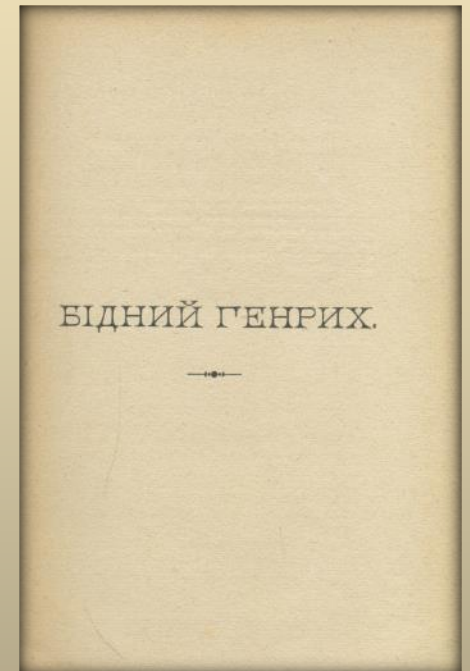
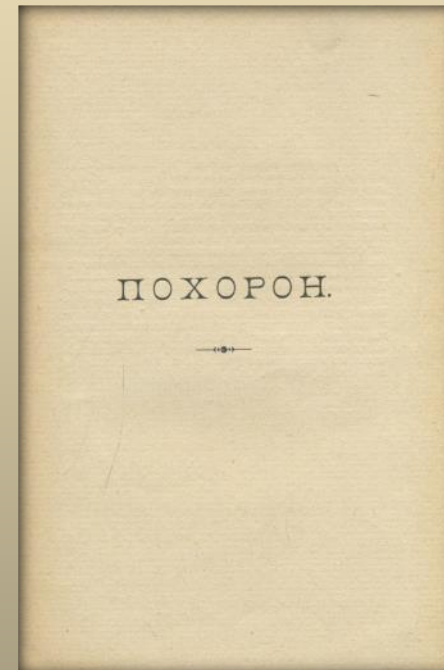
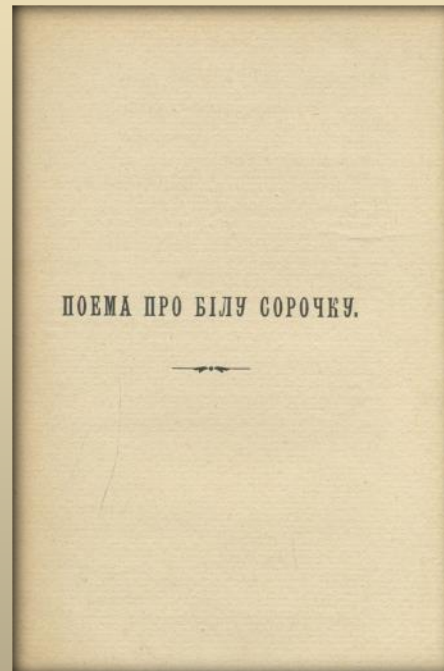
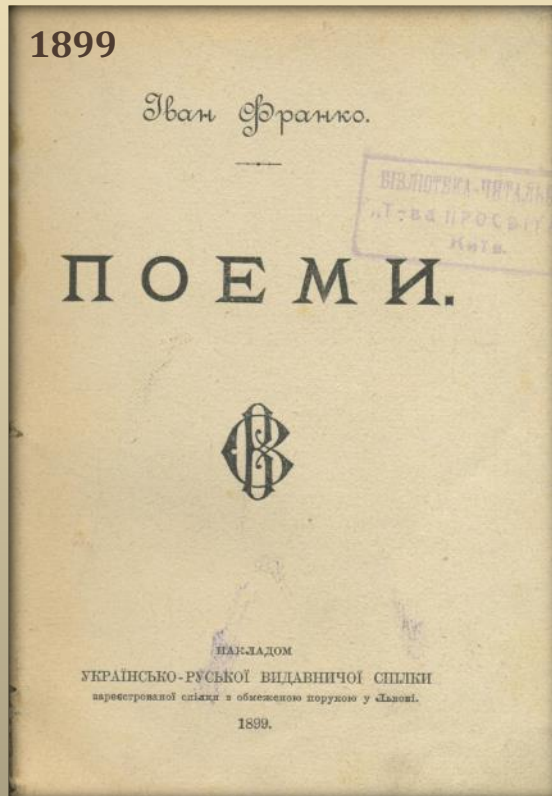
Кротеви́ч 529 т.27

Франко вітав будь-яке явище реалістичного мистецтва. В цьому плані його особливо цікавила творчість мало відомого українському читачеві швейцарського письменника Конрада Фердінанда Мейєра, яку він всіляко популяризував.

Інтерес Франка до Конрада Фердінанда Мейєра був незмінним на протязі багатьох років.

Перекладати його поезії письменник почав ще в 1895 році, а в 1913 р. видав в своєму перекладі і з своєю передмовою його твір „Амулет“.

Поет творчо використовував теми і сюжети світової літератури, надавав їм оригінального звучання. Використовуючи стародавні мотиви, Франко іноді точно відтворював їх сюжети, а часто на цій основі створював цілком оригінальні твори, але завжди вказував першоджерела. Так, у «Поемі про білу сорочку» використані хорватські народні мотиви, а поема «Бідний Генріх» - це вільна переробка старонімецької поеми Гартмана фон дер Ауе „Бідний Генріх”.

Во 22769

«Лиса Микиту» - перлину української сатиричної літератури - важко назвати звичайним перекладом. Це скоріше оригінальний твір із «закордонними витокami». У статті «Хто такий «Лис Микита» і звідки він родом» автор подає джерела, що прислужилися йому в задумі й створенні поеми: старонімецький та старофранцузький перекази «Reinecke Fuchs» і «Le Roman de Renard», гетівська переробка відомої поеми Віллема, а також значною мірою — мотиви й сюжети з українських народних казок.

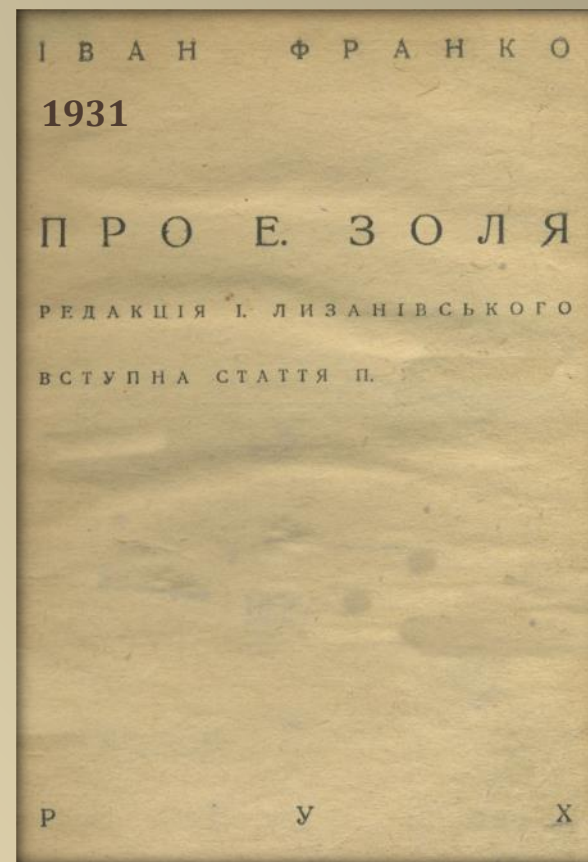

Ао 21025

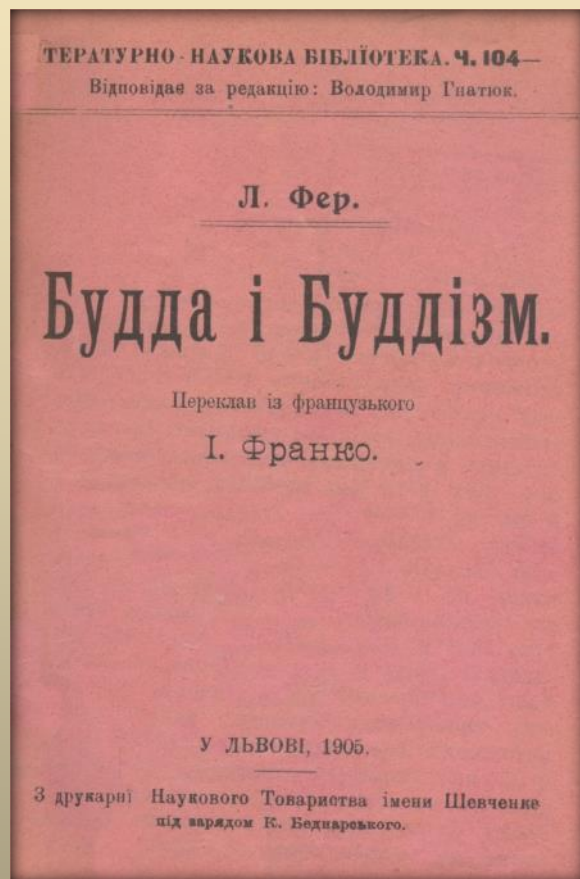
Французьку літературу письменник пізнавав через переклади польською та німецькою мовами, особливо ж захоплювався творчістю Еміля Золя. Саме під впливом Е. Золя та інших видатних представників французької літератури Франко активно взявся за вивчення французької мови, аби отримати насолоду від читання їхніх творів в оригіналі. Відтак, постали Франкові переклади творів В. Гюго, А. Доде, Е. Золя, Гі де Мопассана, П. Верлена та інших.

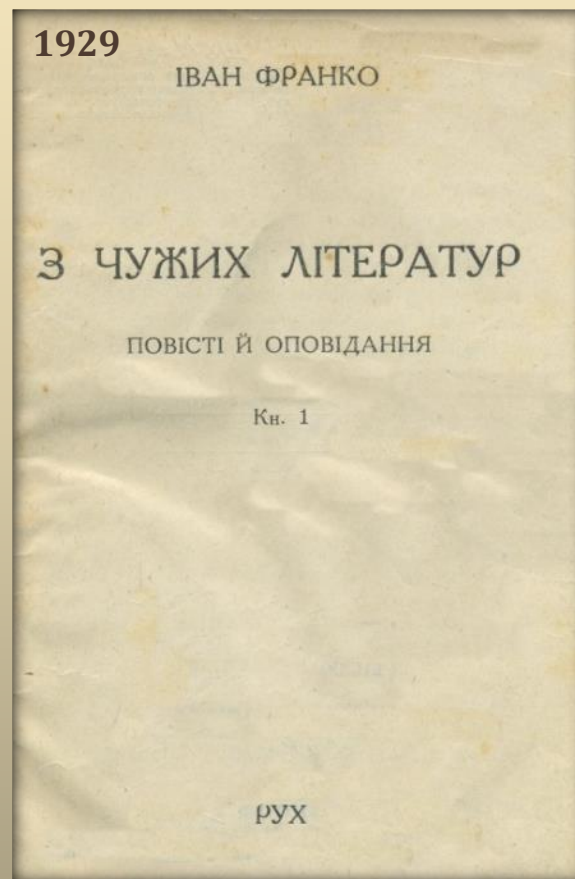
Аи 17379

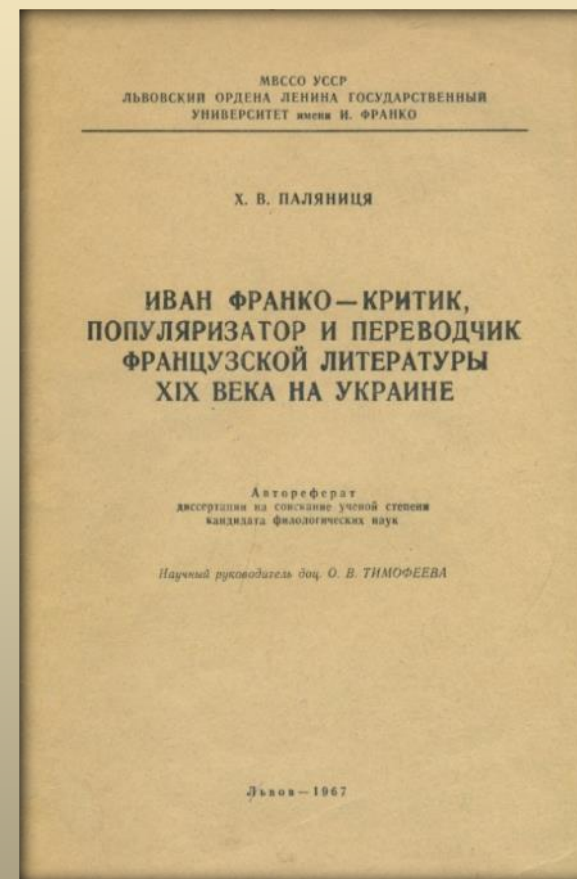
Аи 11044

Аи 10 комп.1-7

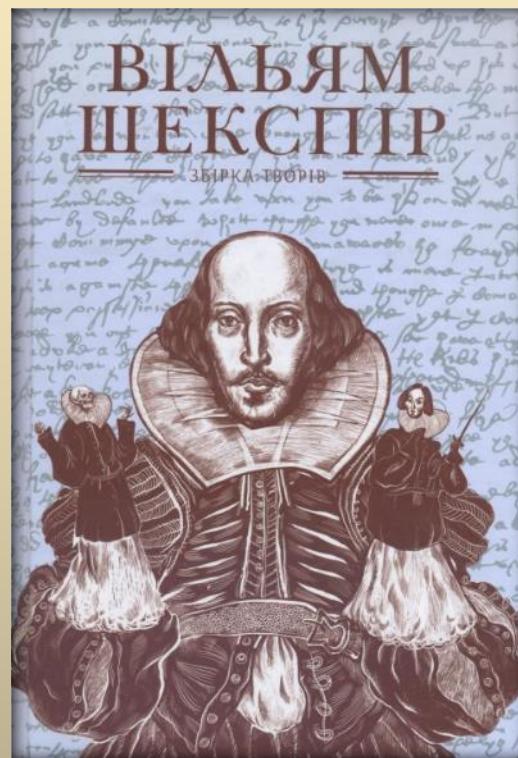
Кротеви́ч 531 т.29 ч.1

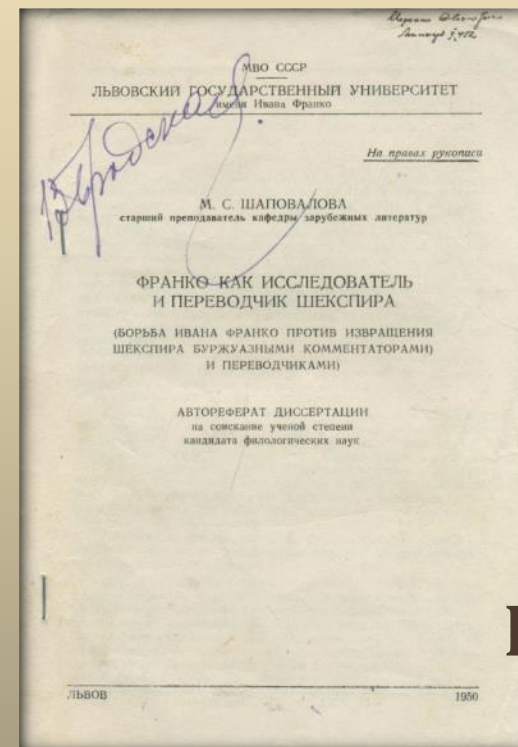
Ва 26802

Окрему сторінку перекладацької творчості І. Франка складають переклади з англійської мови. Протягом всього свого творчого шляху Іван Якович неодноразово повертався до питання про необхідність видання творів Шекспіра українською мовою.

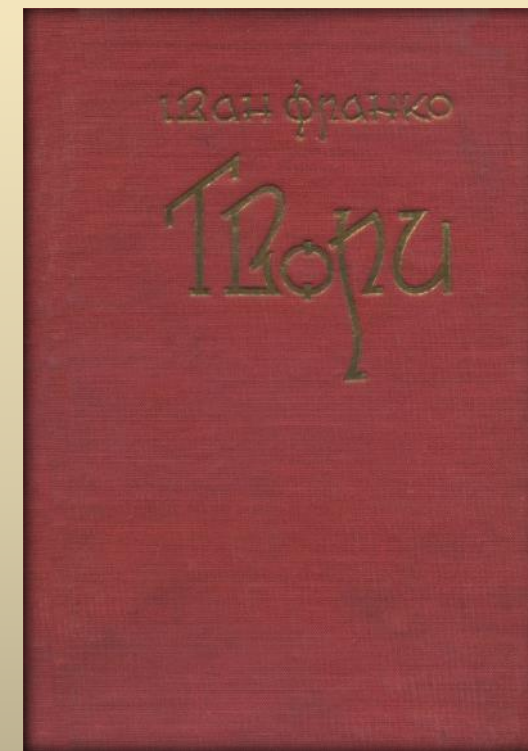
І. Франко – засновник шекспірознавства в Україні. Він переклав 12 сонетів Шекспіра, трагічну комедію «Венеціанський купець», уривки з «Бурі» і «Короля Ліра». Є автором дванадцяти спеціальних шекспірознавчих розвідок.

Ва 802028

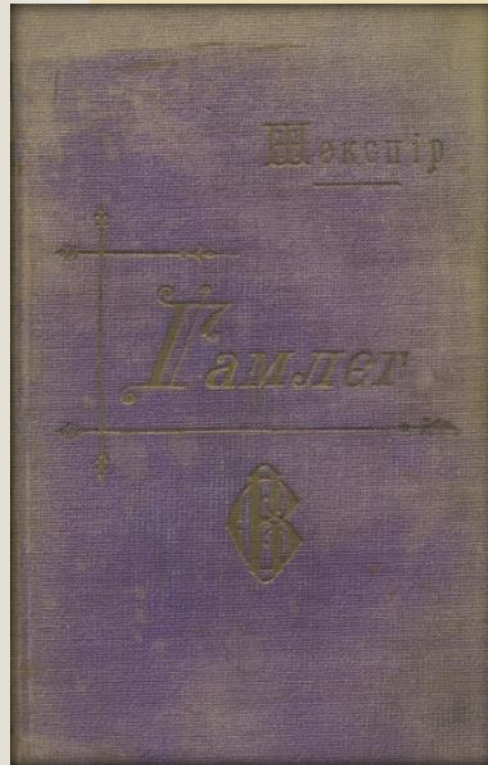

Айзеншток 9977/12

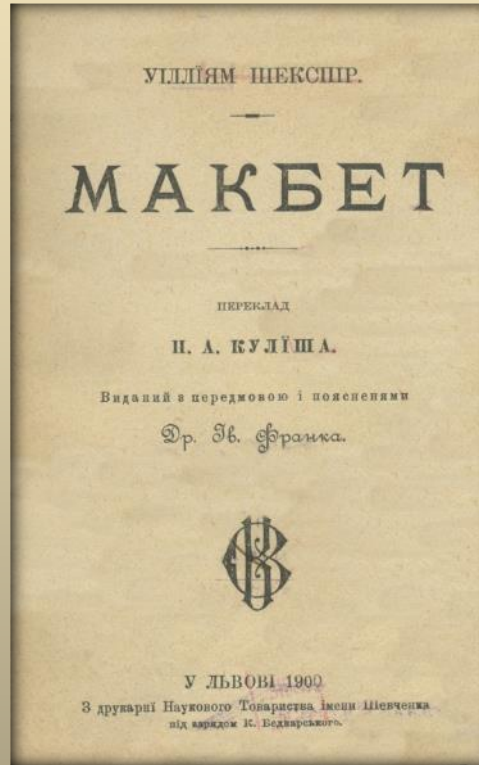

Кротевиц 529 т.27

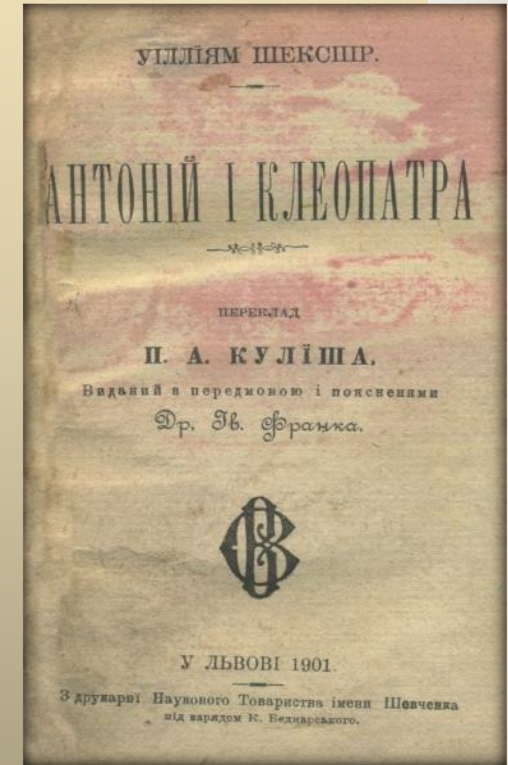
За активною участю і під редакцією Франка вийшли в світ окремими виданнями трагедії Шекспіра у перекладах П. Куліша з передмовами і поясненнями І. Франка, які є спеціальними дослідженнями, присвяченими аналізу кожного твору (1899–1902).

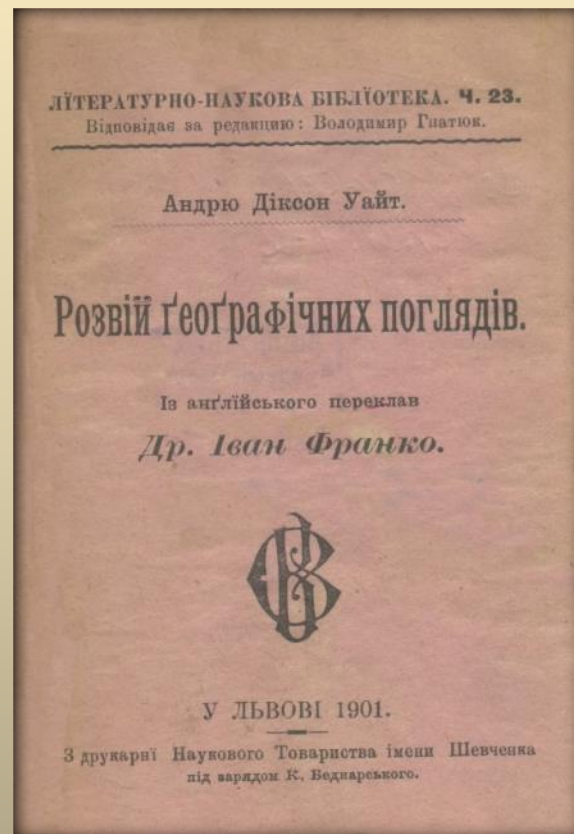
Аи 2164

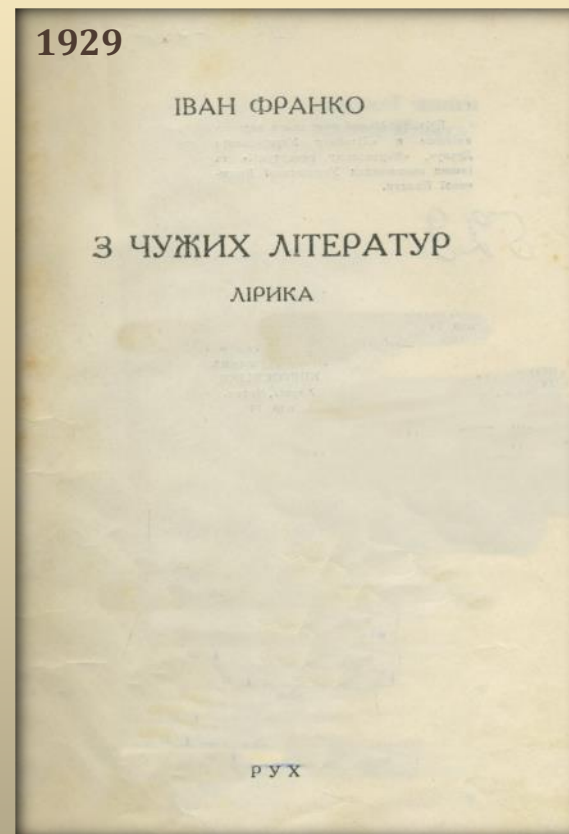
Аи 2166

Ви 2559

Ао 259604 комп.1-2

Кротеви́ч 529 т.27

	Стор.
М. Річчі (папа Лев XIII):	
1. Жіночий швидкий двоколісник . . .	78
Джованні Бедді:	
З римських сатир	80
І. Духовна потіха	80
II Згадки	81
III. Римляни	81
Уїлліам Шекспір:	
Ia сонетів	82
1. Очей твоїх небесна перепона . . .	82
2. Як господній дбала без упину . .	83
3. Чом так убогий в новину мій спів .	83
4. З небесних зір не вмію я читати .	84
5. XXIX. Неласкаві на мене	85
6. XXX. Коли в солодкій тиші . . .	85
7. XLVI. Не раа я кличу смерть . . .	85
Роберт Бернс:	
1. Надгробний вірш	87
2. Парубоча пісня	87
3. Молитва пастора	88
4. Пісенька про чорта й акуляника .	89
5. Трагічний уривок	89
6. „A man's a man for a'that“ . . .	89
Г. Байрон:	
1. Новогрецька пісня (із „Дон Жуана“)	92
А. Теннісон:	
1. Святий Симеон Стопник	95
Віктор Гюґо:	
1. Нох	103
2. На острові Джераї	105
3. Мури Ерихону	107
4. Раз бог батько й Асмодей	108
5. Сон консернати	109
6. Вулкан Момотомбо	112
29 Ів. Франко	673

Іванові Франкові належить роль першовідкривача найвищих вершин польської літератури для українського читача. Він був добрим знавцем творчості А. Міцкевича, Ю. Словацького.

Але етапна в багатьох аспектах для біографії І. Франка стаття «Поет зради» (про А. Міцкевича) надовго роз'єднала його з польським громадянством. Польські критики оцінили Франкову статтю як «ославлення найбільшого польського поета в Європі», польська преса «змішала Франка з багнюкою, ображаючи його». Згодом на зміну лайкам і погрозам прийшла майже повна ігнорація І. Франка в польських літературних колах. Ці удари виявилися надто болючими. Від них І. Франко не зміг оправитися до кінця своїх днів.

Адам Міцкевич в українській літературі 1885

Іван Франко

Коли виходить з того, де і як перекладали до цього часу твори Міцкевича українською мовою, то можна зробити висновок, що вплив того геніального поета на українську інтелігенцію був досить незначний. Але такий висновок був би в основі своїй неправильний. Вплив Міцкевича на нашу інтелігенцію, з моменту його першого виступу аж до наших днів, був глибокий, безпосередній і тривалий хоч би тому, що мова творів Міцкевича зрозуміла для української інтелігенції не тільки в Галичині, але й на Україні, принаймні, на правому березі Дніпра.

Незначні кількісно і далеко не дорівнюючі першотворам переклади, вірніше — переробки поезій Міцкевича українською мовою, були скорше наслідком, результатом, аніж посередником його впливу на нас. З тих перекладів можемо зробити висновок, коли саме розпочався той вплив і як далеко сягнув він на нашій землі: саме навпаки — переклади повинні ми вважати скорше за випадкові спроби поетичні, аніж за солідну працю, розпочату з метою освоєння суспільних ідей і прагнень громадянських і політичних Міцкевича. Саме тому капітальні твори литовського поета, як «Конрад Валленродт», «Гражина», «Дзяди» не знаходили в нас перекладачів.

Під впливом народного елементу і українських історичних традицій зріс чудовий цвіт романтичної поезії, виростає так звана українська школа польських поетів. Школа та, що внесла цілі нові змісти духа і форми в польську поезію, водночас мала позначитись і на пробудженні українського народу, доводячи на живому прикладі, що коли українська дума або народне оповідання, прибрані в польський одяг, могли справити таке сильне, чарівне враження, то чи не могли б вони справити таке саме враження в своїй власній, рідній формі, тобто в українській мові. Що з цього випливає перші початки народної української літератури в Галичині, не викликає жодного сумніву. Перші її натхненники Маркіян Шашкевич, Яків Головацький та Іван Баглевич не тільки самі збирали пісні народні під виразним впливом Залеського настановили їхню збірку видав під своїм ім'ям Legota Pauli, особистий їх приятель). Першу свою публікацію в новому напрямку «Русалка

1897

Предисловіе польскаго патриота

къ польскому изданію „Поета измѣны.“

Извѣстный галицкій публицистъ и ученый славы, докторъ философіи Іванъ Франко, сотрудникъ многихъ польскихъ журналовъ, между прочимъ также и петербургскаго „Кралъ“, помѣстивъ въ нѣскомъ журналѣ „Die Zeit“ статью о Мицкевичѣ, озаглавленную: „Ein Dichter des Verrathes (поетъ измѣны)“ дословный переводъ которой мы осмѣливаемся приподнести польской публикѣ.

На долю Мицкевича, не смотря на его литовско-русское происхождение, досталось почетное имя польскаго „національнаго пѣтні“. Поэтому мы думаемъ, что намъ по праву слѣдуетъ надѣяться на признательность со стороны польскаго общества, которое нѣдѣ не можетъ быть подозрѣваемо въ стремленіи къ запальчивѣйшимъ и одностороннимъ воззрѣніямъ до такой степени, чтобы оно не позволяло имѣть точныя сѣдѣнія обо всемъ, что говорить и пишутъ про его пророка иностранцы, а тѣмъ болѣе иностранецъ, который не чуждъ польской литературѣ.

Мы желаемъ однако быть вполне искренними, и заявляемъ открыто, что выпуская въ свѣтъ польскій переводъ разсужденія доктора Франка, мы имѣли въ виду еще другое обстоятельство, которое требуетъ болѣе подробныхъ объясненій.

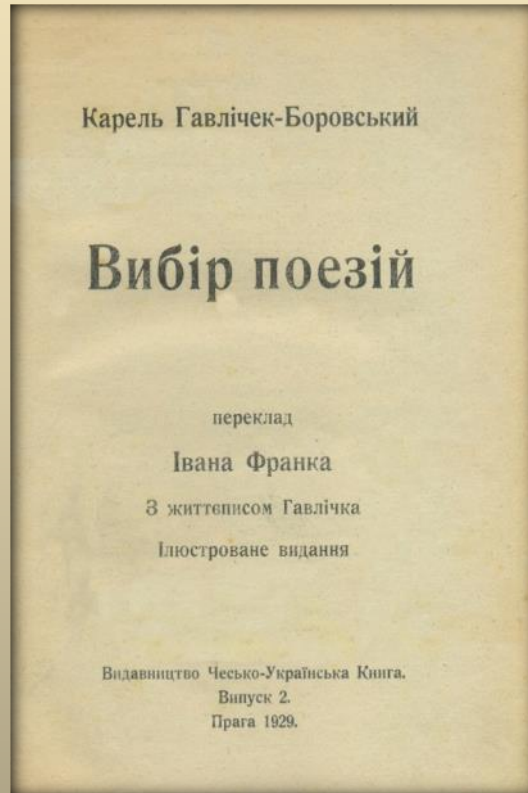
Поетъ измѣны.

Уже Жоржъ Брандесъ въ статьѣ п. загл. „Польскій романтизмъ“ мѣсто указавъ на одного изъ главныхъ мотивовъ въ произведеніяхъ величайшихъ польскихъ поэтовъ Мицкевича и Словацкаго. Онъ опредѣляетъ его прямо и ясно, называя „восхваленіемъ обмана и нападенія изъ за угла“, и я не мало былъ удивленъ, что ни одинъ полякъ не рѣшился возстать противъ этихъ словъ. Какъ же такъ? Мицкевичъ, который считается у поляковъ олицетвореніемъ народнаго гения, апостоломъ самой чистой гуманности и возвышеннаго идеализма, — и „восхваленіе обмана“? И это говоритъ корифей критики, другъ поляковъ! Если они не протестовали, не привлекли Брандеса къ позорному столбу безчестія, какъ преступника, оскверняющаго ихъ народную свѣтлость, въ такомъ случаѣ и я осмѣливаюсь высказать на этомъ мѣстѣ нѣсколько еретическихъ мыслей, относящихся къ „величайшему польскому поэту“, мыслей, которыя бродить въ моей головѣ еще съ гимназическихъ временъ. Я кончилъ именно польскую гимназію, учителя которой рекомендовали мнѣ для чтенія прежде всего стихотворенія Мицкевича; произведенія этого поэта находились въ учебникѣ польской литературы; насъ заставляли изучать его біографію и содержаніе его издающихся произведеній; день его рожденія торжественно праздновался школьной молодежью, — однимъ словомъ, насъ учили почитать Мицкевича, какъ од-

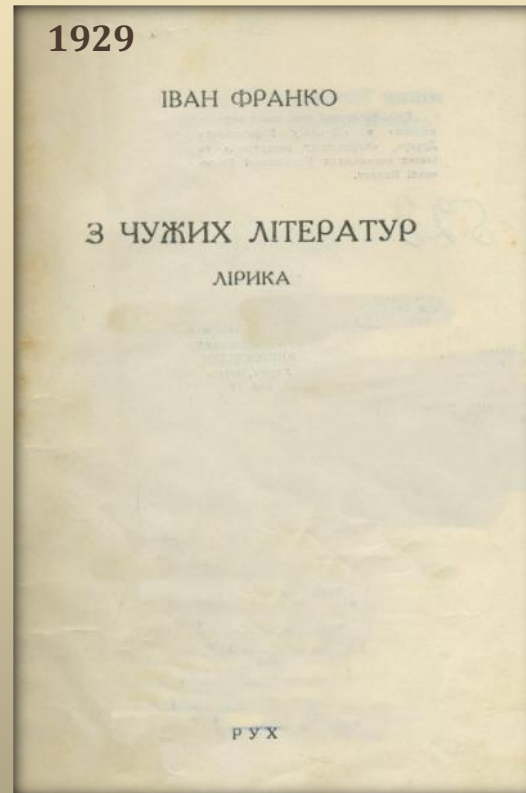
Грінченко Во 132104

Айзеншток 10120/8

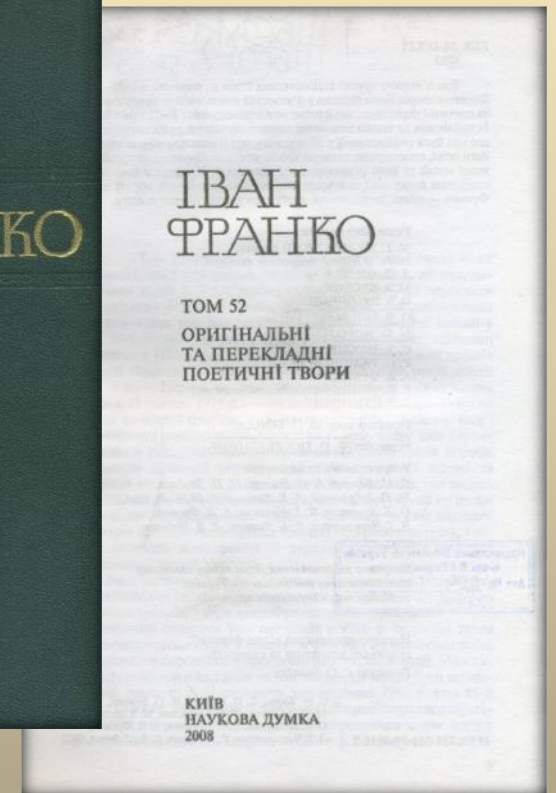
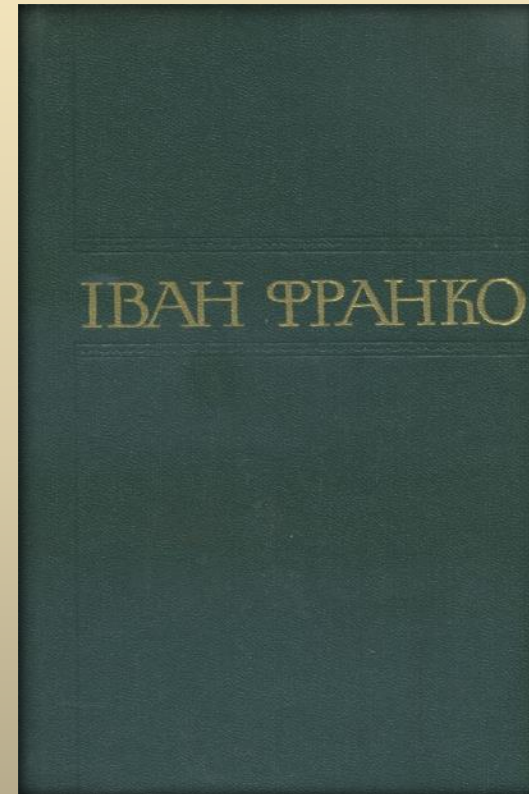
Франко дуже цікавився розвитком чеської літератури. Він брав участь в роботі чеської преси, листувався з видатними чеськими літераторами, присвятив чеській літературі ряд статей і перекладів.

Рл 5912

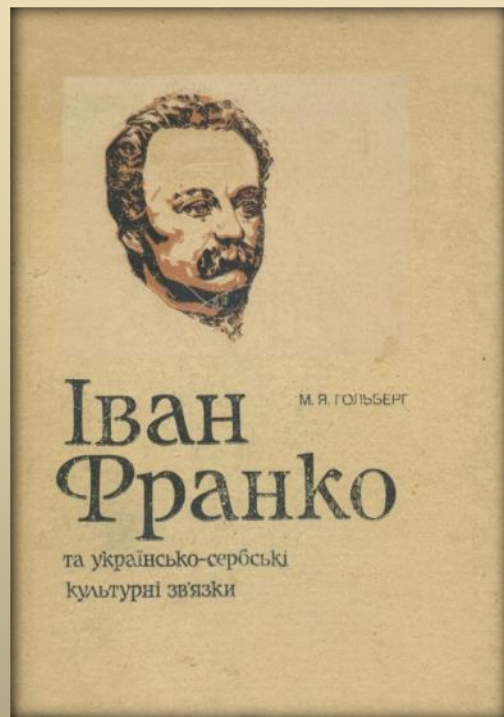

Кротевич 529 т.27

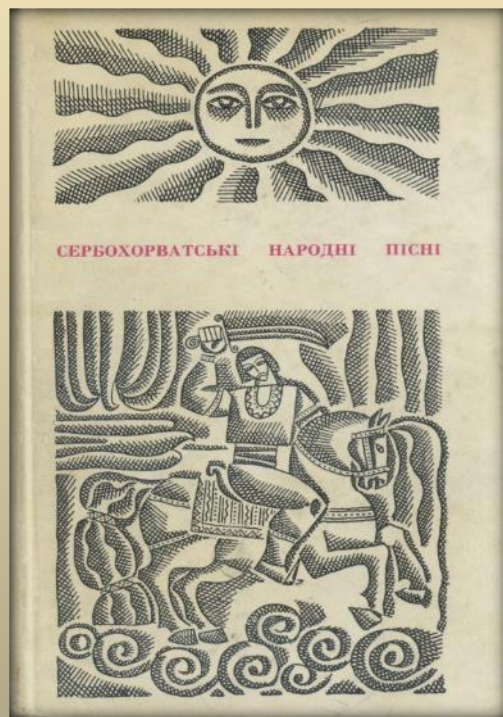

В 326920/52

Перекладацька діяльність Франка охоплює творчість різних народів та епох. Серед них є і сербо-хорватські та боснійсько-герцеговинські народні пісні.

Ва 532517

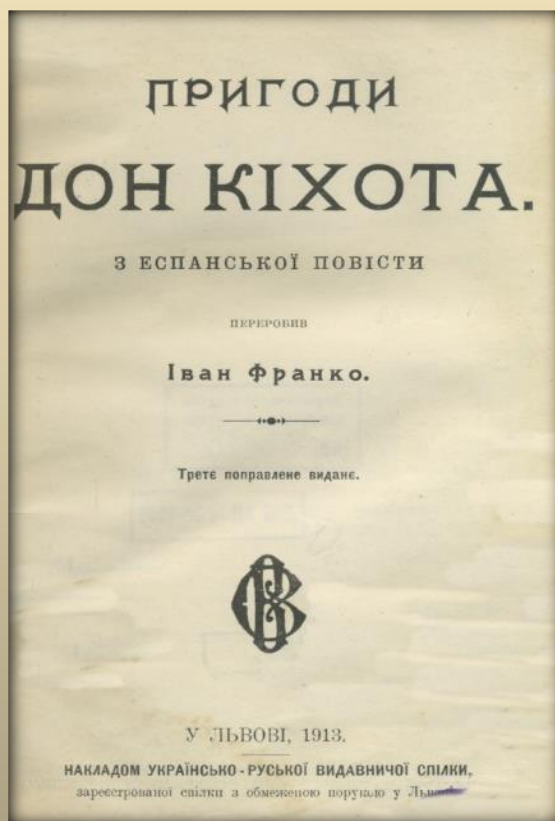

Ао 194695

В 326920/52

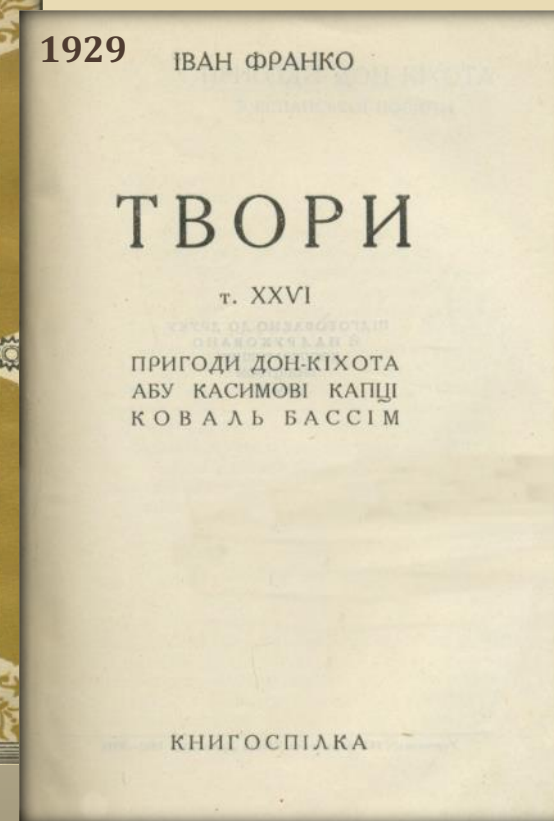
Інколи Франко декілька разів перевидавав свої переклади, доповнюючи тексти та коментарі. Наприклад, «Пригоди Дон-Кіхота» вперше було надруковано у журналі «Дзвінок» в 1891 році. Друге виправлене і доповнене видання поеми («Пригоди Дон-Кіхота» з іспанської переробив І. Франко) побачило світ в 1899 р., а третє, також виправлене, в 1913 р.

Аи 2093/143

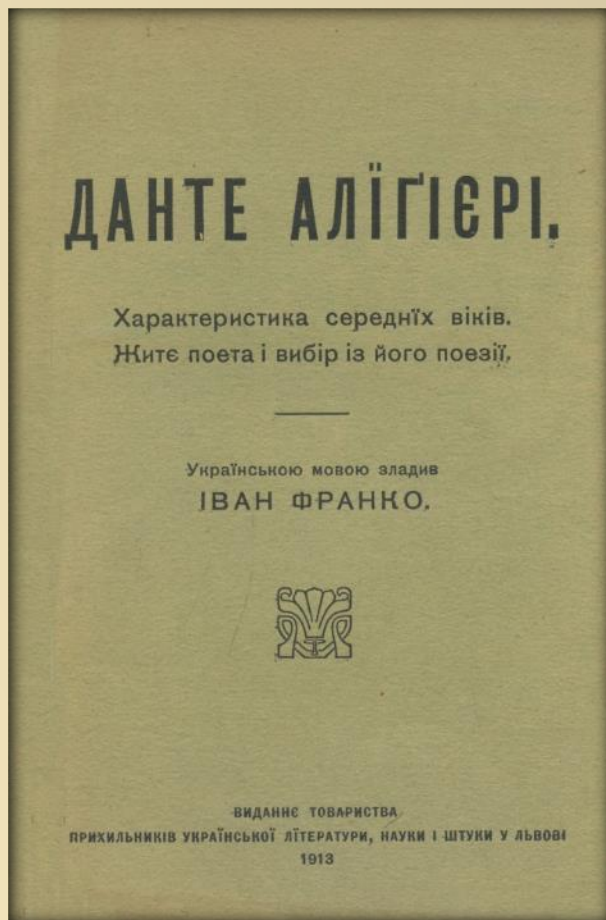

Аи 5108/26

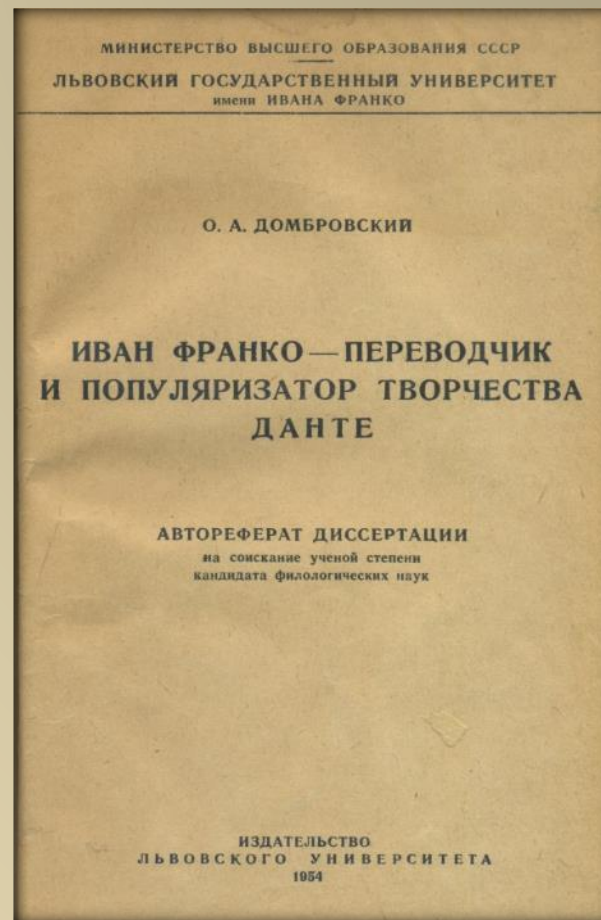

Кротевиц 528 т.24-26

Починаючи з 1907 року на сторінках «Літературно-Наукового Вісника» з'являється ряд «студій» Франка про Данте і його час; шість років потому, у 1913-му, важко хворий поет, ґрунтовно переробивши ці статті, доповнивши їх власним перекладом частини «Божественної комедії» та аналізом ліричної і дидактичної поезії великого флорентійця, видав усе це у вигляді єдиної книги (І.Франко, «Данте Аліґієрі», Львів, 1913 р.).

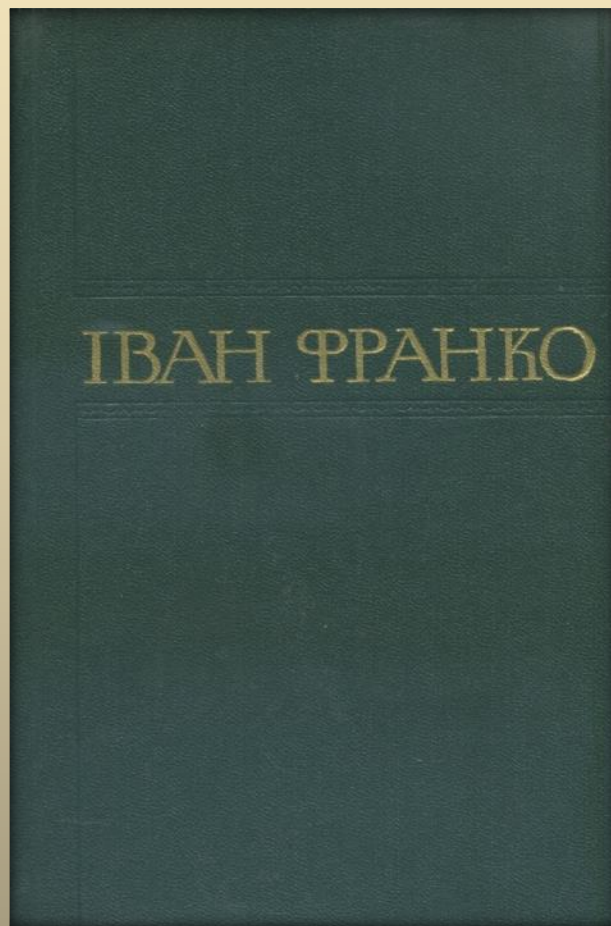

Айзеншток 4065

Во 609317

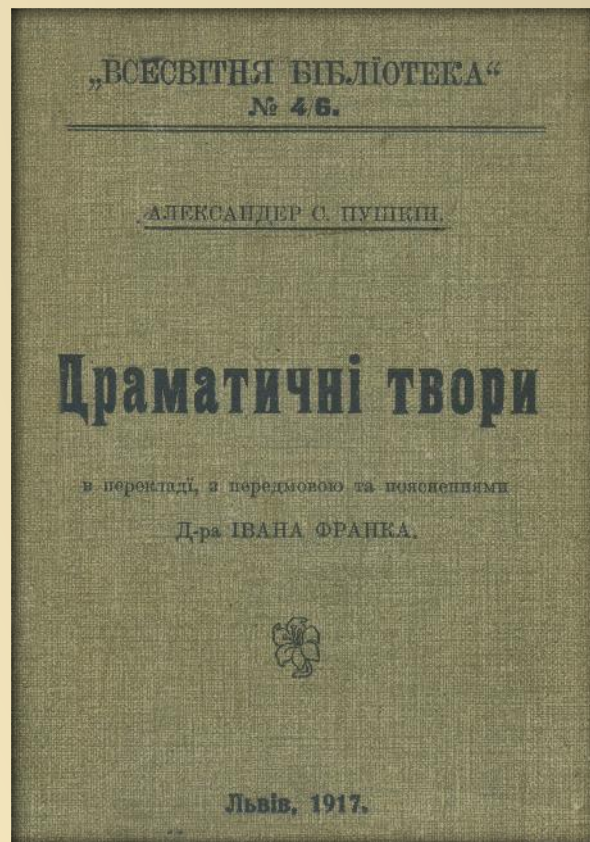
Перекладав Франко і з української – на польську та німецьку мову (народні пісні, твори Т.Шевченка, П. Куліша, С. Руданського).

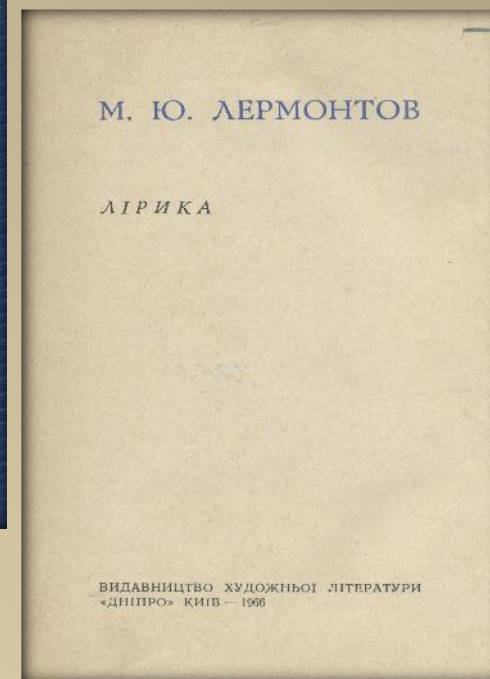
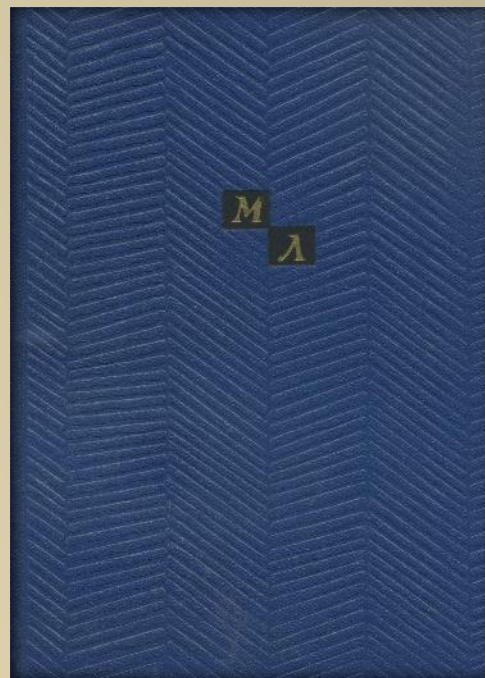
[ІЗ ЦИКЛУ] «ЦИГАНСЬКІ МЕЛОДІЇ»	
Циганське право	737
Бідний циганчук	737
Циганам радість	738
Ніщо не шкодить	738
Дідечка в полоні у циганів	738
УКРАЇНСЬКА ПОЕЗІЯ В ПЕРЕКЛАДАХ ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ	
ТАРАС ШЕВЧЕНКО	
«I niebo niemyte, i fale zaspane...»	743
«I znowu nie przyniosła mi...»	743
СТЕПАН РУДАНСЬКИЙ	
«Leć, wietrzyku, w Ukrainę...»	744
УКРАЇНСЬКА ПОЕЗІЯ В ПЕРЕКЛАДАХ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ	
ТАРАС ШЕВЧЕНКО	
Nonnenhymne	746
«Wie lang die Nacht! Wann kommt das Licht?...»	746
Perebenda	747
«Nimm keine Reiche...»	750
«Jenes breite Tal...»	750
«Wohl bin ich schön...»	751
«Wohl hab' ich Augen so klar und licht...»	751
«Ich bin nicht krank Gott sei es Dank...»	751
Kaukasus	752
[Fassung 1882]	757
Fragmente des Gedichtes «Häretiker» oder «Johann Hus»	758
Widmung des Gedichtes an P. Joseph Safárik	758
Der Anfang des Gedichtes	760
Am Aralsee	761
Am Kos-Aral	762
«Ungewaschen der Himmel...»	762
Im Kerker	763
Ode an das Licht	764
Das Vermächtnis	764
Mein letzter Wille [2. Fassung]	765
Nachtgedanken in Petersburg 1859	766
In der Fremde («Die Sonne wärmt nicht in der Fremde...»)	767
An N.I. Kostomarov	767
1037	

В 326920/52

Вагоме місце в перекладацькому доробку Франка відводять перекладам російської літератури. Як своїми перекладами, так і статтями Франко постійно популяризував передову російську літературу і в той же час різко виступав проти офіційної царської Росії і її реакційних ідеологів.

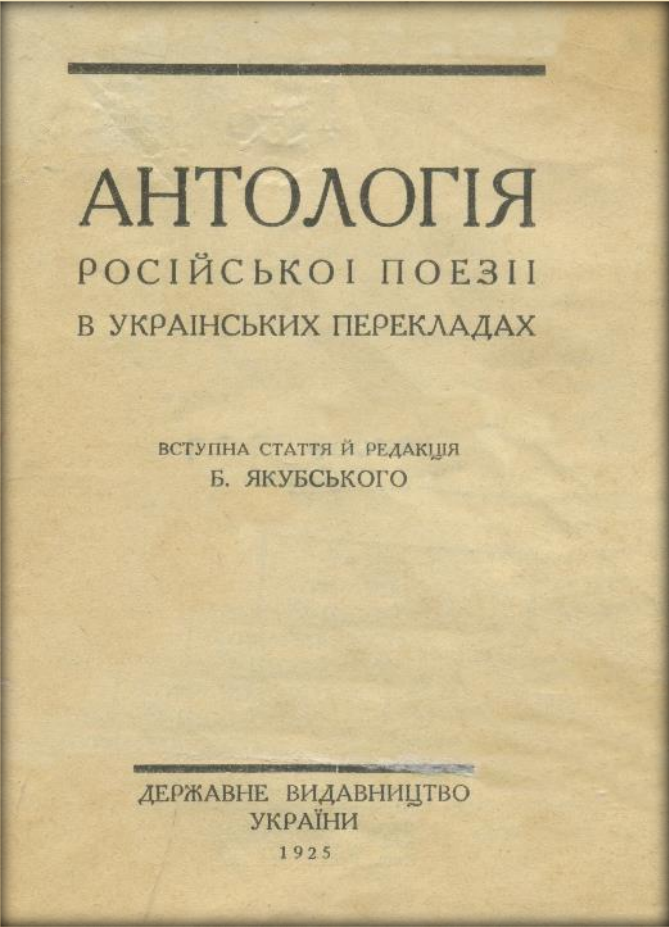

Аи 471

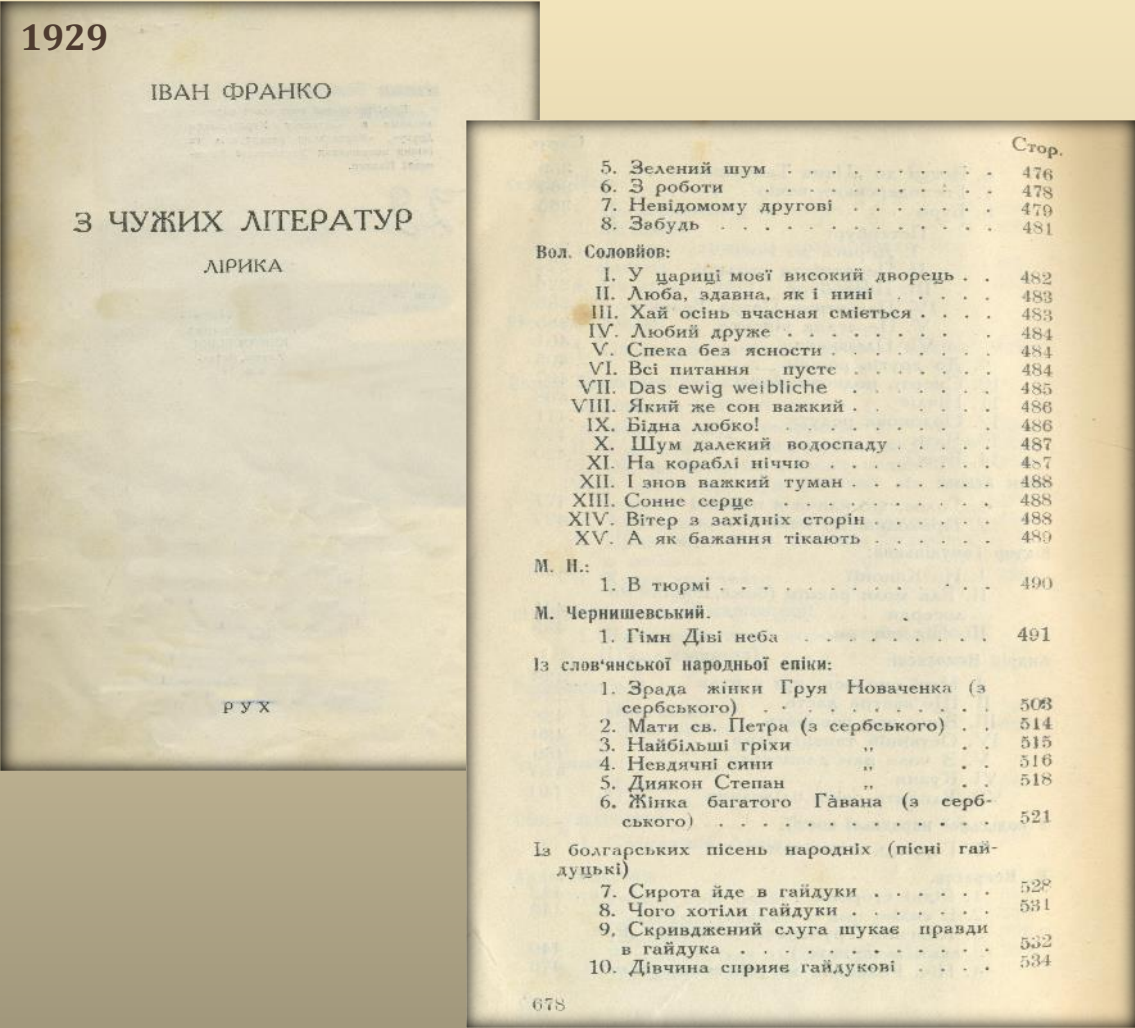

Ао 173675

Його перу належать переклади з Гоголя, Салтикова-Щедріна, Некрасова, Лермонтова, Пушкіна; ряд статей, присвячених Толстому, Горькому, Тургенєву, Щедріну, Герцену, Успенському та іншим.

Рл 4353

Кротеви́ч 529 т.27

ІВАН ФРАНКО

ЗМІСТ

ІЗ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

М. Г. Чернишевський
Що діяти? Із оповідань про нових людей 7

М. Є. Салтиков-Шчедрін
Спокійне життя. Сільська ідилія. Примітки перекладача. . 47
Премудрий в'юн. 68

М. Г. Пом'яловський
Бурса і бурсаки. Очерки і картини. Переднє слово переклада-
чика 74

Г. І. Успенський
Війна за волю. Переднє слово. 115

В. М. Гаршин
Чотири дні 136

Ф. М. Достоевський
Хоре серце 147

ІЗ ЗАРУБІЖНИХ ЛІТЕРАТУР

з давньогрецької літератури

Апулей Мадаверський

Амор і Псіхе. Міфологічне оповідання. Переднє слово. . . 183

ІЗ СТАРОСЛАВЯНСЬКИХ НОВЕЛ

Духи — сторожі Ісландії 218
Як король Олаф пробував своїх пасинків. 219
Погана нога. 220
Історія скальдової вірші. 221
Страхополох 224
Повість про Сігріду Гордячку і короля Олафа Трігвазона . 227

605

1929

ІВАН ФРАНКО

ТВОРИ

т. XXIX

З ЧУЖИХ ЛІТЕРАТУР

ПОВІСТІ Й ОПОВІДАННЯ

Кн. 2

„КНИГОСПІАКА“

XI. Промова Сократа 574
XII. Нічні гуляки 588
XIII. Промова Алькібіада 592
XIV. Закінчення 601

Старохристиянські легенди.

Три святі трішниці.
Передмова 604
I. Марія Магдаліна 608
II. Марія Єгиптянка 621
III. Марина Манах 646

Старославянські новели.

I. Духи сторожі Ісландії 654
II. Як король Олаф пробував своїх
пасинків 655
III. Погана нога 657
IV. Історія скальдової вірші 659
V. Страхополох 663
VI. Повість про Сігріду Гордячку і ко-
роля Олафа Трігвазона 667

Із австралійських новелістів.

Передмова 692
Е. Годж: Лист 695
Дж. Пойнтон: Любовна ідилія в ча-
гарнику 700
Артур Девіс: Паскудна піч 707
Кодак: П'явка Білла Купера 712
Альберт Дорінгтон: Невинна 720
Века: Останній Моа 726
Джон Грон: Недобиток нерозбитого
корабля 730
Едвард Дисон: Два похорони од-
ного покійника 739
Поль Кушід: Золото 749

Ол. Герцен.

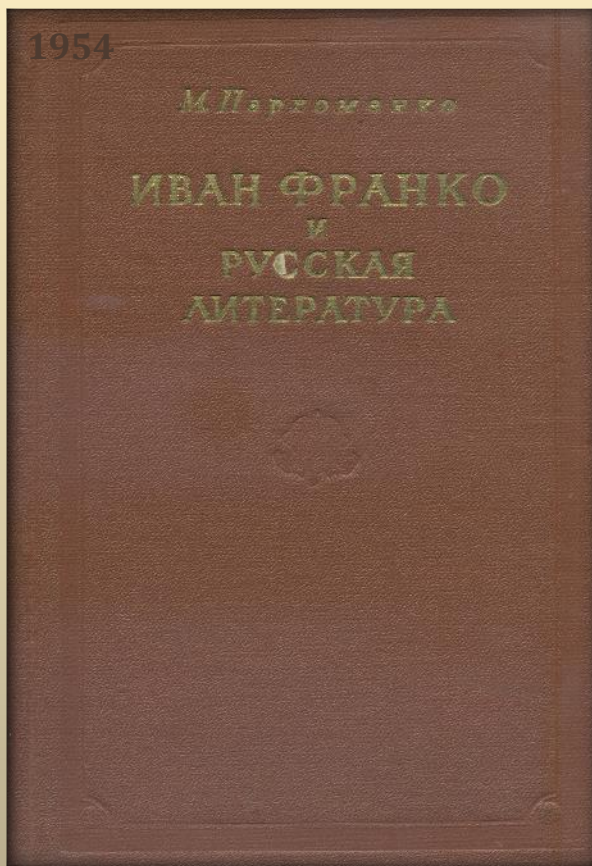
Спомины з еміграції.
Передмова 755
I. Стріча з Міцкевичем 762
II. Мацціні, Гарібальді й Кошут 1852 р. . 770
III. Польські емігранти 785

Бібліографія прозових перекладів Франка 815

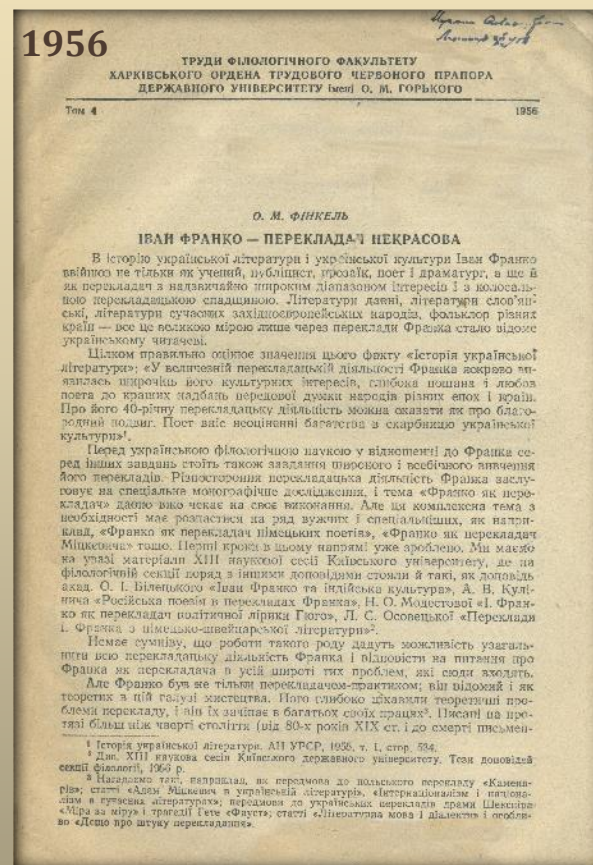
824

В 326920/25

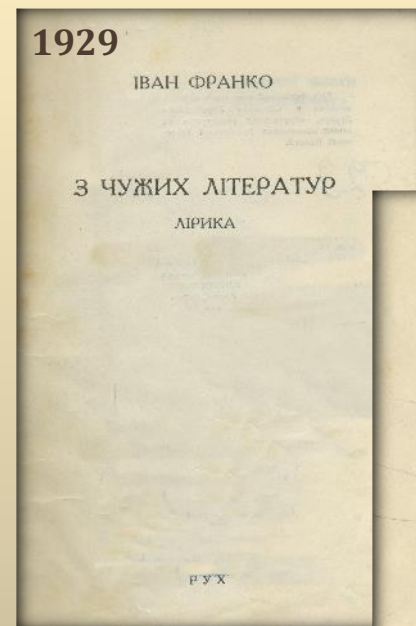
Кротеви́ч 531 т.29 ч.2

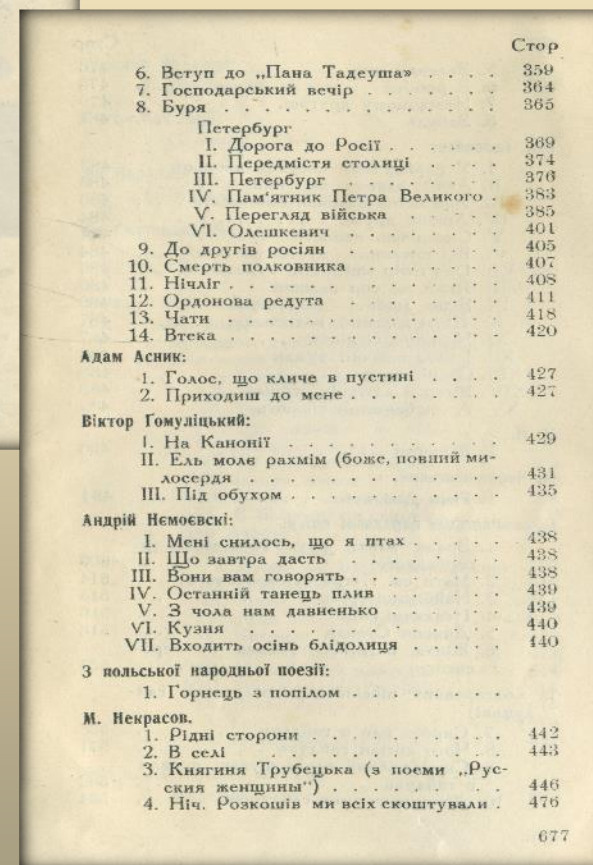
Айзеншток 48

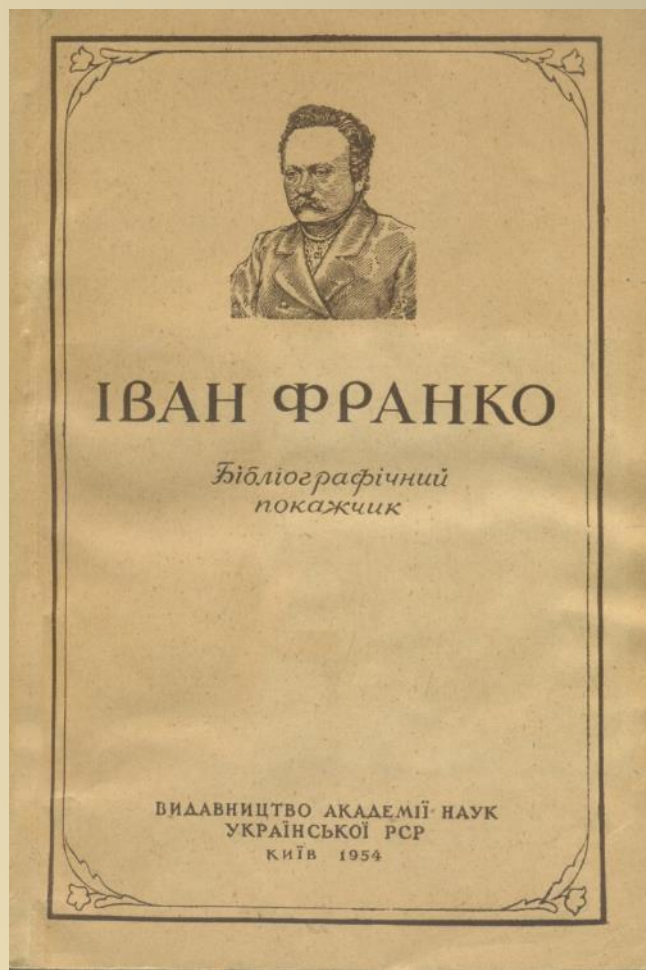
Айзеншток 9977/10

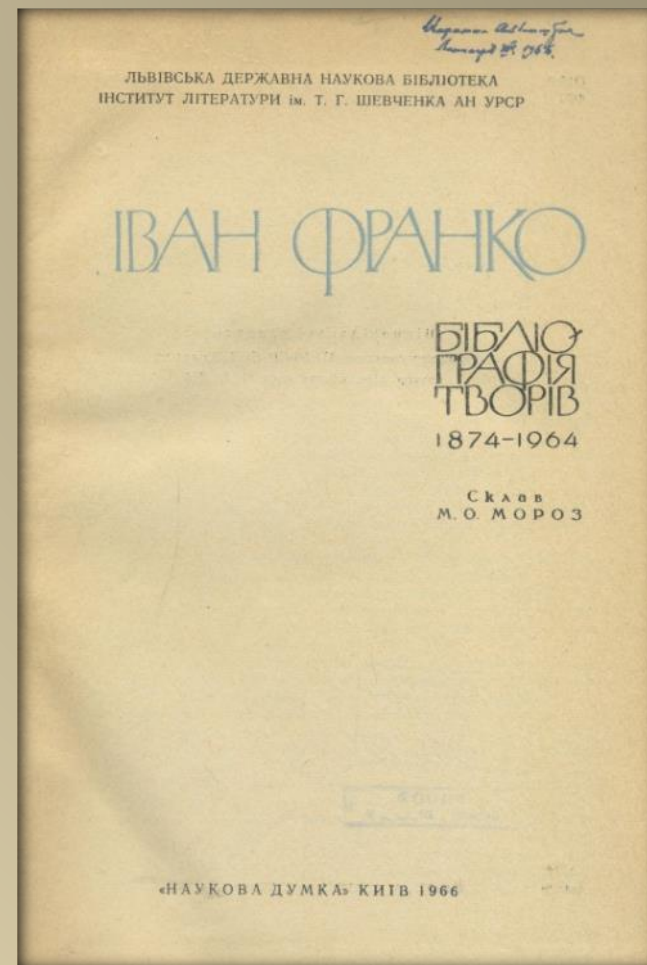
Кротевиц 529 т.27

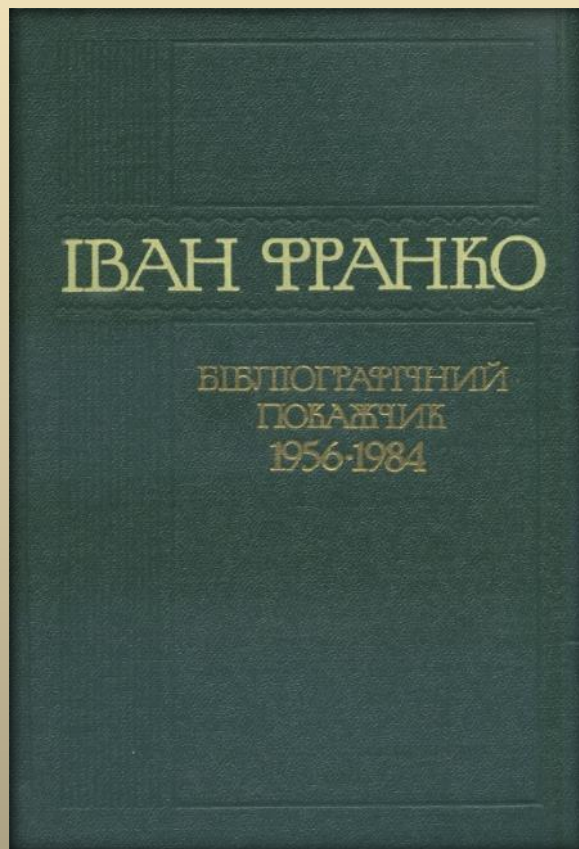
Внесок І. Франка у справу перекладання важко переоцінити. Приділяючи перекладам не менше уваги, аніж власній творчості, письменник не тільки дав українцям величезну бібліотеку перекладної літератури, а й заклавав наукові підвалини українського сучасного перекладознавства.

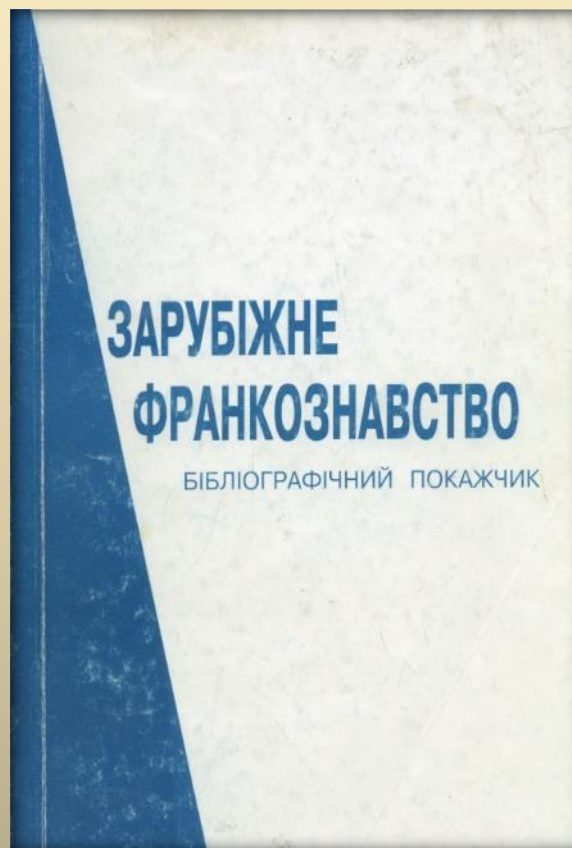
Попов 13207 (1856-1916)

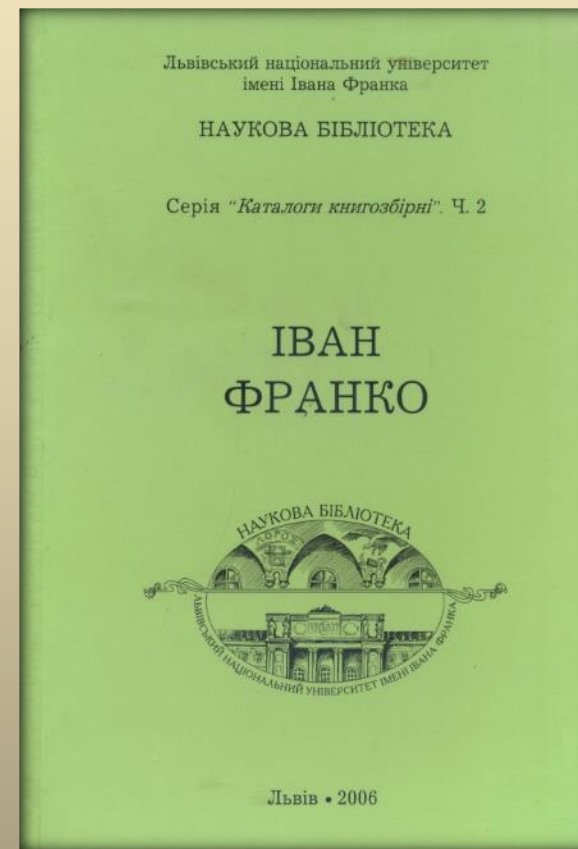
Айзеншток 3047

Ba 459571

Ba 577193

Ba 679569

Використано матеріали:

https://ru.osvita.ua/vnz/reports/ukr_lit/16012/
<https://eleonoralove1.wixsite.com/franko-moisey/franko-perekladach>
https://ukrlit.net/textbook/10klas_12/22.html
<https://sites.google.com/site/ivannfranko/perekladacka-dialnist>
<https://zbruc.eu/node/104470>
https://donnaba.edu.ua/journal/images/2016-5/2016-05_99-101.PDF
https://donnaba.edu.ua/journal/images/2016-5/2016-05_112-115.PDF
<https://zbruc.eu/node/84688>
http://pryplozka.blogspot.com/2011/03/blog-post_9651.html
<https://zubrila.com/іван-франко-науковець-перекладач-к/>
<https://lnu.edu.ua/ivan-franko-i-frantsuz-ka-literatura/>
<http://incognita.day.kyiv.ua/franko-pro-dante.html>

**Книжкова виставка підготовлена Відділом соціокультурної діяльності
Всі права захищені © ВСКД НБУВ
провідний бібліотекар Білецька Л. Д.**